

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра мовної підготовки
Кафедра ділової української та іноземних мов**

До Дня науки

**ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
І ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА**

**Матеріали
XIV Міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 29 травня 2025 року)**

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра мовної підготовки
Кафедра ділової української та іноземних мов

До Дня науки

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
І ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА

Матеріали
XIV Міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 29 травня 2025 року)

Київ 2025

Редакційна колегія:

Шутенко С. В., завідувач кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ;

Василенко О. В., професор кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент;

Скриник М. В., старший викладач кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ від 24 липня 2025 року (протокол № 7).

У збірнику розміщено результати досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти, присвячені проблемам мовної підготовки працівників правоохоронних органів та фахівців із права.

Збірник матеріалів може бути використаний в освітньому процесі, науковій діяльності, є доступним для широкого загалу та сприятиме формуванню високого рівня мовної культури та правосвідомості населення в цілому.

Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права [Текст] : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 29 трав. 2025 р.) / [редкол.: С.В. Шутенко, О.В. Василенко, М.В. Скриник ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. 97 с.

ЗМІСТ

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Боргун Каріна				
ПРОХАННЯ	ЯК	МЕХАНІЗМ	НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ	
ІМПЕРАТИВНОСТІ	В	ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ	ДИСКУРСІ	6
Василенко Олена	ПРОБЛЕМА	МЕДІАІНФОРМАЦІЙНОЇ	ГРАМОТНОСТІ	В
	СУЧАСНОМУ	ЦИФРОВОМУ	СВІТІ	11
Волік Олена	ОПТИМІЗАЦІЯ	ПРОЦЕСУ	ВИКЛАДАННЯ	ІНОЗЕМНИХ
	МОВ	ЗА	ДОПОМОГОЮ	МУЛЬТИМЕДІЙНИХ
	ЗАСОБІВ			16
Navrylenko Kateryna				
MODERN	APPROACHES	TO	FOREIGN	LANGUAGE
TRAINING	FOR	NON-LINGUISTIC	STUDENTS	20
Галдецька Ірина				
ФУНКЦІОНАЛЬНЕ	ЗНАЧЕННЯ	ЮРИДИЧНОЇ	ТЕРМІНОЛОГІЇ	В
ІНШОМОВНІЙ	ПІДГОТОВЦІ	ПРАЦІВНИКІВ	ПРАВООХОРОННОЇ	СФЕРИ
				25
Градюк Іванна, Шутенко Світлана				
СПІВІДНОШЕННЯ	СВОБОДИ	СЛОВА,	НАЦІОНАЛЬНОЇ	БЕЗПЕКИ
В	УМОВАХ	ВОЄННОГО	СТАНУ	29
Губа Назарій, Царьова Ірина	ВПЛИВ	ЕМОЦІЙНОГО	НАРАТИВУ	НА
СПРИЙНЯТТЯ	ВІЙНИ	ЗА	КОРДОНОМ	34
Драмарецька Лариса	ЩОДО	НАВЧАННЯ	УСНОГО	ІНОЗЕМНОГО
МОВЛЕННЯ				36
Зубенко Вікторія	ФОРМУВАННЯ	ІНШОМОВНИХ	КОМУНІКАТИВНИХ	НАВИЧОК
У	ПІДГОТОВЦІ	МАЙБУТНІХ	ПРАВООХОРОНЦІВ	41
Ishchenko Tetiana				
EXPLORING	THE	POTENTIAL	OF	AI
IN	TRANSFORMING	THE	EDUCATIONAL	LANDSCAPE
				43

Козубенко Ірина	
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ В ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ	46
Короткова Юлія	
УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ГРЕЦІЇ	51
Loputko Olena	
FORMATION OF THE ENGLISH LANGUAGE'S PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE LAW ENFORCEMENT CADETS	54
Решетченко Дар'я, Шутенко Світлана	
МОВА ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА	57
Романов Ігор	
МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	62
Skrynyk Lina	
TEACHING GRAMMATICAL ASPECTS OF LANGUAGE FOR SPECIAL USE	65
Скриник Мирослава	
МЕНТОРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТЯН В УМОВАХ ВИКЛИКІВ: ДОСВІД TESOL-UKRAINE MENTORSHIP PROGRAM	67
Сторожук Ольга	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ	71
Толмачова Юлія, Царьова Ірина	
КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ДЕЗІНФОРМАЦІЯ»	75

Юлдашева Світлана

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ЧЕРЕЗ МОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 79

Царьова Ірина

КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ З НАСЕЛЕННЯМ: ПРОЗОРИСТЬ
VS СТРАТЕГІЧНЕ ЗАМОВЧУВАННЯ..... 84

Царьова Катерина, Царьова Ірина

ДЕЗІНФОРМАЦІЙНІ МЕДІАТЕКСТИ: ФЕЙКИ ЯК ЗАСОБИ
ВПЛИВУ 87

Шемякіна Наталія

РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ У ВІДКРИТІЙ ОСВІТІ 90

Терещенко Яна

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОГО СКЛАДНИКА У ПРОЦЕСІ
ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ПРАВООХОРОНЦІВ 94

Бортун Каріна Олександрівна,
доцент кафедри ділової
української та іноземних мов
навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук,
доцент

ПРОХАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ІМПЕРАТИВНОСТІ В ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ

Офіційно-діловий стиль мовлення, попри свою регламентованість і нормативність, передбачає тонке балансування між формальністю, субординацією та ввічливістю. В умовах сучасної ділової комунікації дедалі більшої ваги набуває делікатне подання директивних висловлень, зокрема таких, що мають імперативну природу. У цьому контексті використання конструкцій прохання є ефективним інструментом пом'якшення прямого наказу чи розпорядження, зменшення комунікативного тиску й збереження етикетної дистанції між сторонами.

Заміна прямої імперативної форми конструкціями прохального характеру дає змогу не лише дотримуватись професійної етики, а й зменшити ризик виникнення конфлікту чи небажаної реакції адресата. Така мовна стратегія особливо актуальна в умовах офіційного спілкування, де важливо зберігати об'єктивність, коректність і взаємну повагу.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі комунікативної культури у сфері ділового адміністрування, правничої діяльності, державного управління та корпоративного спілкування. Аналіз мовних засобів, що слугують нейтралізації імперативності, зокрема прохальних конструкцій, дозволяє глибше зрозуміти закономірності функціонування офіційно-ділового дискурсу в контексті

сучасних комунікативних стандартів. Прохання – увічливе звертання до кого-небудь із метою домогтися чогось, спонукати кого-небудь зробити, виконати щось; письмове клопотання, заява, складена за офіційно встановленою формою [5, с. 335].

У прагматичному плані – це пом’якшене спонукання, якому притаманні такі семантичні складники, як залежність мовця від адресата, зацікавленість мовця в скоєнні дії, спрямованість у бік мовця. З-поміж інституційних модифікацій прохання, притаманних офіційно-діловому стилю, виокремлюють: клопотання (адміністративно-інституційний варіант прохання), вірча грамота (прохання з боку найвищої посадової особи держави вірити всьому тому, що його представник буде викладати на території країни перебування), запит агреману (прохання надати документ, у якому уряд країни, що приймає, висловлює згоду на призначення тої або тої особи на посаду посла), відклична грамота (прохання з прихильністю прийняти відкличні грамоти посла). Прохання як один зі складових мовленнєвих актів функціює в таких документах, як резолюція міжнародних конференцій, дипломатична нота тощо. З-поміж прохань в офіційно-діловому стилі виділяють безпосереднє (адресоване другій особі) і опосередковане (адресоване третій особі) [1-4].

Опосередковані прохання притаманні резолюціям міжнародних конференцій, оскільки в оформленні цих документів важливою ознакою є знеособленість. Спонукання-прохання в резолюціях реалізовано перформативними формулами, напр.: *Генеральна Асамблея, посилаючись на свої Резолюції 3026 А (XXVII) від 18 грудня 1972 року, також на Конвенцію про заходи, спрямовані на заборону і запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на ультурні цінності (995_186), прийняту Генеральною конференцією Організації Об’єднаних Націй з питань освіти,*

*науки та культури 14 листопада 1970 року просить Генерального секретаря у співпраці з Генеральним директором Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури представити Генеральній Асамблеї на її сороковій сесії доповідь про здійснення даної резолюції (<http://zakon5.rada.gov.ua>). У наведеній конструкції прохання експліковане перформативною спонукальною конструкцією з дієслівним присудком, репрезентованим дієсловом *представити*, який однозначно вказує на різновид спонукання. Попри те, що адресат прохання і його виконавець в обох випадках представляють одну і ту ж особу, форми третьої особи обрані для того, щоб надати документу строгості й офіційності [7-8].*

У дипломатичних нотах теж поширені прохання, адресовані третій особі і виражені формулами (має честь повідомити), напр.: Міністерство Закордонних Справ України засвідчує свою повагу Міністерству Закордонних Справ Ліванської Республіки і має честь повідомити таке. Уряд України, бажаючи розвивати всебічне співробітництво з Ліванською Республікою відповідно до цілей і принципів Статуту ООН (995_010) і будучи впевненим, що це співробітництво сприяє розвитку дружніх відносин між нашими двома державами, пропонує встановити дипломатичні відносини між Україною і Ліванською Республікою на рівні посольств на основі Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року (995_048) і Віденської конвенції про консульські зносини 1963 року (<http://zakon2.rada.gov.ua>).

Прохання, адресовані другій особі, відзначені в комерційних документах, напр.: Якщо ви відчуваєте фінансові труднощі, які не дозволяють своєчасно провести черговий

платіж для погашення кредиту, негайно повідомте про це своєму банку-кредитору (<http://ovu.com.ua>).

Отже, використання прохання в архітектоніці офіційно-ділового дискурсу є важливим інструментом зниження імперативного тиску та формування комунікативного балансу між учасниками спілкування. Використання мовленнєвих форм прохання дає змогу реалізувати директивну інтенцію без порушення норм етикету, з урахуванням соціального статусу, дистанції і субординації. Це дозволяє зберігати нейтральний, коректний і прийнятний тон спілкування, що відповідає сучасним стандартам професійної мовної культури.

Прохання як форма ввічливої директиви забезпечує ефективну взаємодію в умовах адміністративної чи управлінської комунікації, сприяє уникненню конфліктних ситуацій і підвищує рівень довіри між комунікантами. Отже, мовна тактика прохання виконує не лише функцію стилістичного пом'якшення, а й постає елементом етикетного впливу, що відповідає тенденціям демократизації сучасного ділового мовлення.

Список використаних джерел:

1. Вінтонів М., Бортун К. Семантико-прагматичні вияви припису в офіційно-діловому дискурсі. *Філологічний часопис: науковий журнал*. Умань, 2018. Вип. 1 (11). С. 3–13.
2. Бортун К.О. Невербальне вираження значення імперативності у сучасній українській літературній мові. International scientific and practical conference «Research of different directions of development of philological sciences in Ukraine and EU»: *Conference proceedings*, September 20–21, 2019. Baia Mare: Izdevnieciba «Baltija Publishing». С. 23–25.

3. Бортун К. О. Семантико-прагматичні та функційні особливості прохання в офіційно-діловому стилі. *Мова і право*. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. 27 жовтня 2021 року, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2021. С. 14–16.

4. Бортун К. О. Прохання як різновид пом'якшення імперативності в офіційно-діловому мовленні. *Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук*: збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мелітополь, 24 листопада 2021 р.)/ ТДАТУ: ред. кол. Ломейко О.П., Єременко О. А., Михайлов В. В [та ін.]. Частина 2. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. С. 27–29.

5. Словник української мови: в 11 т. [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. Київ: Наукова думка, 1976. Т. 7. 706 с.

6. Швецова В. Інтонація як засіб впливу та мовленнєвого контакту в судовому дискурсі. *Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі»*: 16-17 травня 2016 р. Одеса: ПНПУ імені К.Д. Ушинського, Секція теоретичної та прикладної лінгвістики Південного регіонального наукового центру НАН і МОН України. 2016. С. 33-37.

7. Bortun, K., Chekaliuk, V., Kravchenko, O., et al., 2024. Detection of Typical Aggressive Lexical Markers through Authorisation of Publicistic Texts. *Forum for Linguistic Studies*. 6(6): 172–183. DOI: <https://doi.org/10.30564/fls.v6i 6.7051>

8. Myroslava Chesakova, Karina Bortun, Viktoriia Lohvynenko, Valerii Molotai and Nataliia Tymoshyk. *Enhancing Social Protection Policy for Internally Displaced Persons in the Context of War*: vol. 21.2023. available at: <https://refpress.org/ref-vol21-a105/>.

**Василенко Олена
Вікторівна,**
професор кафедри мовної
підготовки Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук,
доцент

ПРОБЛЕМА МЕДІАІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СВІТІ

Стрімкий розвиток у сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та системи мас-медіа потребує цілеспрямованої підготовки кожної людини до вмілого і безпечного користування ними. Різноманітні ІКТ такі, як web-технології, хмарні обчислення і big data, смартфоні та інтернет, штучні інтелекти та інші гаджети, стали невід’ємними реаліями сучасного суспільства. З іншого боку, на взаємодію з численними медіа (книги, преса, радіо, кіно, телебачення, інтернет, соціальні мережі) припадає все вагоміша частка в вільного часу людей, що зумовлює значний вплив медіа на всі верстви населення, передусім на дітей і молодь. Отже, у сучасному швидкоплинному цифровому світі медіаінформаційна грамотність (МІГ, від англ. *media and informational literacy* – *MIL*) стає необхідною навичкою для орієнтування в складних медіа-середовищах, оцінки достовірності інформації та відповідального використання цифрового контенту як у суспільному, так і приватному житті кожної людини. На сьогодні, згідно з дослідженням ЮНЕСКО, понад 67% населення і 79% молодих людей у віці 15-24 років в усьому світі користуються Інтернетом [5], але при тому багатьом бракує вмінь виявлення дезінформації, боротьби з шкідливим онлайн-контентом та безпечного користування Інтернетом. Відтоді, володіння компетенціями МІГ є важливим для всіх громадян, незалежно від віку чи

походження., а розвиток системи медіаосвіти стає ключовим напрямом освітньої сфери і всього суспільства.

22 вересня 2024 року на Саміті майбутнього ООН світовими лідерами було ухвалено «Всесвітній цифровий договір» у рамках «Пакту майбутнього», який став першим комплексним глобальним документом для цифрового співробітництва та управління даними і штучним інтелектом (ШІ) і результатом багаторічного процесу адаптації міжнародного співробітництва до реалій сьогодення та викликів завтрашнього дня. Договір передбачає зобов'язання всіх країн розробляти та керувати технологіями на благо всіх, а саме: підключити всіх людей, школи та лікарні до Інтернету; закріпити цифрове співробітництво в галузі прав людини та міжнародного права; зробити онлайн-простір безпечним для всіх завдяки діям урядів, технологічних компаній і соціальних мереж; забезпечити управління ШІ та глобальний політичний діалог щодо ШІ; зробити дані більш відкритими та доступними за допомогою угод щодо відкритих даних; глобальне зобов'язання щодо управління даними, що вимагає від країн вжити конкретних заходів до 2030 р. [3].

Слід зазначити, що проблеми медіакультури населення та організації медіаосвіти стали одними з ключових для світової спільноти ще на початку ХХІ ст., а підґрунтя і завдання їх вирішення були закладені в численних міжнародних документах, таких як «Паризька програма-рекомендація з медіаосвіти ЮНЕСКО» (2007 р.), «Резолюція Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрової інформації» (2008 р.), «Феська декларація ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності» (2011 р.) та «Паризька декларація ЮНЕСКО з медіаінформаційної грамотності в цифрову епоху» (2014 р.) [1].

У наш час медіаінформаційна грамотність забезпечує людині володіння набором важливих навичок для вирішення викликів ХХІ ст., таких як: поширення неправдивої та дезінформації, ворожих висловів, падіння довіри до ЗМІ та інших джерел інформації, а також цифрові інновації, зокрема

штучний інтелект. Тенденція останніх років, що проявляється в документах ЮНЕСКО та ООН, – це розширити поняття медіаграмотності та поєднати інформаційну та медійну грамотність, виділивши спільні для обох сфер поняття; також ці дві сфери позиціонуються як комбінація знань та навичок, необхідних сучасному суспільству в усьому світі.

Медіа та інформаційна грамотність трактується експертами в цій галузі в трьох головних аспектах, а саме як:

- світоглядна позиція, спрямована на те, щоб людина була активною та медіаграмотною, великою мірою здатною до сприйняття, створення, аналізу й оцінки медіатекстів, розуміла соціокультурний та політичний контекст функціонування медіа у сучасному світі, розуміла кодові та репрезентаційні системи, використовувані медіа; а життя такої людини у суспільстві та світі пов'язане з громадянською відповідальністю;

- рух, який має допомогти людям розуміти, створювати і оцінювати культурну значущість аудіовізуальних та друкованих текстів. Медіаграмотний індивідуум здатний аналізувати, оцінювати і створювати друковані та електронні медіатексти;

- здатність використовувати, аналізувати, оцінювати і передавати повідомлення у різних формах [2].

Ключовим поняттям медіа інформаційної грамотності є критичне мислення, оскільки для сучасної людини вміння критично сприймати інформацію, вміти її аналізувати, визначати, чи не є ця інформація маніпулятивною, фейковою – одна із найцінніших життєвих компетенцій, які дозволяють адекватно сприймати навколишній світ і ухвалювати правильні рішення. Критичне мислення відіграє найважливішу роль у здатності людей оцінювати й реагувати на будь-яку інформацію, ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень, формуванні навичок критичного сприйняття інформації. Цей комплекс умінь і навичок допомагає знайти відповіді на запитання: як знаходити необхідну інформацію, як відокремлювати пропаганду від

фактів, фільтрувати інформацію в ситуаціях конфлікту, що таке інформаційна безпека і чим вона відрізняється від цензури, як розпізнавати маніпуляцію та ін., тобто забезпечує свідоме споживання медіа-продукції на основі розумного та вмілого орієнтування в медіа-просторі.

Формування компетенцій МІГ – це постійний, динамічний досвід і процес, який має розвиватися з дитинства; і провідну роль в цьому відіграють освітяни. Такий освітній процес, спрямований на формування в суспільстві медіакультури, на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні, так і новітні медіа, з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій визначають як медіаосвіту. Основним завданням медіаосвіти є підготовка нового покоління до життя у сучасних інформаційних умовах, до сприймання й розуміння різної інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психіку тощо. Також медіаосвіту розглядають як навчання на матеріалі та за допомогою ЗМІ, кінцева мета якого – медіаграмотність, здатність до критичного сприйняття медіа-повідомлень.

Розглядаючи зв'язки між поширенням дезінформації, володінням медіаінформаційною грамотністю і можливостями навчання для вирішення цих питань, С. Морріс виділяє декілька різних підходів, а саме: 1) підхід, на основі формувань навичок перевірки фактів, інформації та оцінки джерел; 2) рефлексивний підхід, який стимулює у учнів розуміння моральних наслідків дезінформації; застосовує усвідомлене навчання для відслідковування неправдивої та маніпулятивної інформації та заохочення людей уникати її; мотивація самосвідомості учнів до споживання, використання та власного створення правдивої інформації з етичних міркувань; 3) сприяння дискусіям освітян і дослідників щодо пошуку достовірних і надійних способів користування інформацією та залучення до таких бесід учнів і студентів [4].

Головним документом в Україні, в якому реалізуються глобальні тенденції впровадження медіаінформаційної

грамотності та медіаосвіти, є «Концепція впровадження медіаосвіти в Україні», розроблена і затверджена Національною академією педагогічних наук України у 2010 р., і доповнена у 2016 р. Концепція спрямована на розбудову в Україні ефективної системи медіаосвіти, що має стати фундаментом гуманітарної безпеки держави, розвитку і консолідації громадянського суспільства, протидії зовнішній інформаційній агресії, всебічно підготувати дітей і молодь до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формувати у громадян медіаінформаційну грамотність і медіакультуру відповідно до їхніх вікових, індивідуальних та інших особливостей [1].

Отже, поняття медіаінформаційної грамотності та медіаосвіти є відносно новими для української педагогічної і наукової спільноти, проте в умовах цифрового суспільства володіння навичками МІГ є необхідним, щоб оптимально використовувати величезні можливості, надані мас-медіа, бути в змозі оцінювати всі аспекти їх використання і впливу. Медіаінформаційні компетенції є результатом медіаосвіти, яка спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії з сучасною системою мас-медіа. Саме для України, суверенітет якої перебуває зараз під загрозою, є життєво важливими для її громадян вміння критично оцінювати повідомлення, розрізняти правду, дезінформацію й пропаганду.

Люди, і особливо молодь, мають розуміти функції медіа та інших джерел інформації, вміти критично споживати інформацію та приймати обґрунтовані рішення на підставі отриманого, бути усвідомленими і підготовленими користувачами мас-медіа, тобто бути медіаграмотними.

Список використаних джерел:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. *MediaSapiens*. 2010. <https://bit.ly/3ptLt2Z>
2. Федоров, О. Медіаосвіта і медіаграмотність: думки експертів. 2003. <https://psyfactor.org/lib/fedorov11-11.htm>.

3. Шапошнікова М. Організація Об'єднаних Націй ухвалила новаторський Пакт майбутнього з метою трансформації глобального управління. 2024. <https://ukraine.un.org/uk/279430>

4. Morris S. Academic Integrity in an Age of Misinformation. 2019. <https://academicintegrity.org/43-2019/november-2019>

5. UNESCO Media and information literacy. 2024. <https://www.unesco.org/en/media-information-literacy>

Волік Олена Валеріївна,
старший викладач кафедри
мовної підготовки
Національної академії
внутрішніх справ

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ДОПОМОГОЮ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ

Соціально-економічні зміни у суспільстві впливають на систему підготовки фахівців у закладах вищої освіти, зокрема з іноземної мови, викликають необхідність її вдосконалення за рахунок використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду використання інформаційних технологій свідчить про те, що вони відіграють важливу роль у вивченні іноземних мов. Отже, у даній роботі проводиться теоретичне обґрунтування доцільності та ефективності застосування мультимедійних технологій при викладанні іноземних мов. Також звертається увага на деякі недоліки комп'ютеризації навчання.

Саме за допомогою комп'ютера викладач може створювати комунікативні ситуації, які максимально наближені до реального життя, використовуючи комп'ютер

для контролю якості знань, викладач досягає більшої об'єктивності оцінювання.

Однак, все ще не існує повністю грамотно підібраних посібників та опрацьованих методичних комплектів. До цього часу підбір мультимедійних матеріалів залишається у компетенції викладача. Пошук матеріалів ускладнюється тим, що немає спільної інформаційної бази. Таким чином, результат використання засобів мультимедіа значною мірою залежить від мотивації та досвіду викладача.

Як показує практика, використання сучасних інформаційних технологій на занятті забезпечують розвиток комунікативних, творчих та професійних знань курсантів, стимулює їхню потребу в самоосвіті. Ідея мультимедіа полягає у використанні різних способів подання інформації. Включення в хід заняття з іноземної мови відео та звукового супроводу текстів, високоякісної графіки та анімації дозволяє зробити матеріал, що викладається, інформаційно насиченим і зручним для сприйняття, потужним дидактичним інструментом завдяки здатності одночасного впливу на різні канали сприйняття інформації.

Раціональне застосування мультимедійних засобів на заняттях дозволяє:

- заповнювати відсутність природного іншомовного середовища всіх етапах навчання;
- дає можливість поєднувати логічний та образний способи освоєння інформації;
- активізувати освітній процес з допомогою посилення наочності;
- досягти інтерактивної взаємодії з курсантами;
- включаючись у навчальний процес, де використовуються мультимедійні технології (мережеві технології, електронні посібники та ін.), курсант стає суб'єктом комунікативного спілкування з викладачем, що розвиває самостійність та творчість у його навчальній діяльності;

- здійснювати навчання з урахуванням індивідуальних типологічних особливостей кожного курсанта;
- забезпечувати прискорене формування та розвиток навичок слухового самоконтролю;
- виконувати багато активних видів вправ з усіма курсантами одночасно, включаючи говоріння.

Крім того, віртуальна присутність користувача в програмному навчальному середовищі мобілізує всі основні канали сприйняття нової інформації – візуальний, слуховий та моторний. Вони починають працювати паралельно і узгоджено – оскільки це зазвичай відбувається у повсякденній реальності. Сприйнята в такий спосіб інформація, що спирається не так на розсіяне, але в виборчу увагу, ефективніше піддається обробці внаслідок мовних операцій, надійніше зберігається у пам'яті і швидше з неї відтворюється. Інтернет також має колосальні інформаційні можливості, а всевітня мережа стала невід'ємною частиною сучасної дійсності.

Найбільш позитивним у використанні Інтернету є його інформативність, також значна його роль у підвищенні мотивації навчання. Якщо у традиційному підручнику матеріал статичний, то у комп'ютері він подається з допомогою аудіо, відео та анімації. Усі тексти в Інтернеті автентичні. Інформація в мережі, як правило, актуальна, відповідає останнім даним, багатопланова та подана носіями мови.

Ефективність використання мультимедіа залежить від того, як викладач підготував курсантів до прослуховування чи перегляду відеофільму, націлив їх на певну діяльність, як організував подальшу роботу. На всіх етапах роботи з мультимедіа коментарі викладача посідають головне місце. Інформаційні освітні ресурси повинні не замінювати педагогічні технології, а зробити їх результативнішими. Вони

покликані оптимізувати трудовитрати педагогів, щоб навчальний процес став ефективнішим. Основна мета інформаційних технологій – це розвантаження викладача та зосередження на індивідуальній та творчій роботі.

Усі ці переваги комп'ютерної форми навчання допомагають вирішити основне завдання мовної освіти – формування у майбутніх правоохоронців мовної компетенції.

Серед програмних засобів, спрямованих на комп'ютеризоване навчання іноземних мов, можна назвати мовні ігри, поетапне читання, реконструкцію тексту (Duolingo, Babbel, Memrise, Rosetta Stone), комп'ютерні програми (BBC Learning English, HelloEnglish, HelloTalk, Grammarly) автоматизовані випробувальні системи.

Отже, методика використання комп'ютерів для вивчення іноземних мов є перспективним напрямом. Традиційні форми контролю навчальної діяльності: письмове тестування, усне опитування, диктант, твір, переклад, залік та іспит – не завжди досить об'єктивні, точні та оперативні. Однак застосування мультимедіа на заняттях дозволило викладачам зробити висновок про деякі недоліки таких технологій. Перш за все, при використанні мультимедійних навчальних матеріалів слід враховувати, що такий вид інформації призводить до розумових та емоційних навантажень курсантів, і досить різко скорочує час, необхідний на засвоєння матеріалу.

Необхідно також зазначити, що психологи не вважають ідею повної автоматизації навчання практично реалізованою та гуманною. Навчання неможливе без впливу особистості на здобувача, а для цього необхідний безпосередній контакт. Таким чином, лише грамотне та помірне використання мультимедіа на занятті може призвести до кращого результату.

Havrylenko
Kateryna Mykolayivna,
Candidate of Pedagogical
Sciences, Senior Lecturer,
National Technical University
of Ukraine “Igor Sikorsky
Kyiv Polytechnic Institute”

MODERN APPROACHES TO FOREIGN LANGUAGE TRAINING FOR NON-LINGUISTIC STUDENTS

The aim of foreign language teaching at universities is to develop professional competencies. Foreign language training in higher education is now responsible not only for the communicative and sociocultural components but also for professionally significant experience and personal qualities. Teaching a professional foreign language includes interdisciplinary relations between foreign language teaching and specialized disciplines. Any language at the university is studied for its practical use, primarily in the professional sphere [2, p. 217].

The purpose of this work is to analyze approaches to foreign language education with consideration of interdisciplinary integration. The requirements of professionally oriented foreign language teaching are represented by the direction of linguistics called Language for Specific Purposes and aimed at teaching the functional constituent of the subject area or the linguistic needs of various specialties as a part of teaching a foreign language to adults. For more than half a century, language training for special purposes remained a trend in foreign language training at higher education. The distinctive features of language teaching for special purposes are the authenticity of the material; limitation of the topics, linguistic units and structures; attention to the terminological component of foreign competence, etc.

Often, the priority in practical language acquisition in ESP is given to reading, and the authentic sources mostly are articles from

professional journals, patents, monographs, technical specifications, contracts, instructions, brochures, etc [4]. Considerable attention is paid to the creation of writing business letters and notes, reports, and essays on specialized topics. In ESP format, a foreign language teacher does not teach general professional topics but uses them as background information for teaching a foreign language mostly the oral and written communicative skills acquired by students are evaluated mainly from the point of view of the language correctness.

Professionally oriented foreign language training integrated with specialized disciplines responds to the integrated approach to foreign language education. It was developed in the 1990s and called CLIL (Content and Language Integrated Learning). The idea of the approach was in a parallel study of specialized disciplines and a foreign language, aimed at interaction in social, cultural, and cognitive aspects of professional foreign language use. The teaching is based on direct or indirect communication with professional foreign sources implies the presentation of linguistic material in a functional form, where language is subordinated to the goals of professional communication [5].

Despite that such approaches along with the linguistic content make a significant contribution to the specialized subject content implementing the methodology of foreign language teaching, this is seen as Soft CLIL, where, first of all, linguistic training goals are pursued [1, 6]. The subjects are only used for creating an authentic language environment motivating students in language learning and presenting options for functional foreign language acquisition.

The integrity of the process of professional foreign language teaching is provided by such components as text, context and subtext. The text represents the language material in different disciplines. The context reflects individual and objective situations where foreign language material is presented. For professional education, different professional activities traditionally act as semantic, socially oriented, cultural content or subtext [7].

Contextual foreign language teaching is based on the principle of content modelling of professional activities in combination with sociocultural contexts. Contextual foreign language teaching is highly dependent on situational activities since all linguistic material is subordinated to the purpose of the implementation of professional situations. The development of language competence as a part of general professional competence is facilitated by linguistic and sociocultural components of foreign language communicative skills as well as by simulated types of professional activities due to the strict correlation of foreign language acquisition with sociocultural and communicative professional competencies combined with emotional, evaluative, psychological, social and organizational spheres. In contextual language learning, in contrast to ESP teaching, the emphasis is shifted from linguistic material to a real/simulated professional situation and linguistic training becomes a means of achieving professional goals. In the traditional approach to ESP teaching, professionally significant skills are related to linguistic aspects such as special terminology based on professional texts. In contextual subject-integrated learning, professional foreign language skills are considered in the context of all professional activities.

The concentration on the linguistic components and orientation only on specially selected professional vocabulary, grammar, and texts there is a danger of passive learning without understanding the necessity of professional language acquisition. The transition to an active position demands considering students' motives for foreign language learning, which is possible only with certain freedom given to choose their options for foreign language materials and ways of training. The teacher only assists them in focusing on the situations that require a variety of linguistic means to verbalize the solution of the problem, not a limited set of pre-selected elements of the language. The student are involved a research, which requires actively studying the educational material and looking for the foreign language means necessary for their research.

The requirements of content communicativeness and methods of foreign language teaching are easier to follow in contextual learning of situational representation of portions of the linguistic material.

The students' interest in linguistic means is supported by the interest in solving professional problems so the selection of linguistic means is subordinated to the purpose of solving some global task, therefore, the linguistic purpose is hidden. At the same time, the need to verbalize the process of searching for solutions and presenting the result exposes a conscious need to the linguistic means.

In contextual teaching, cognitive interest is combined with professional motivation, participation in group interaction, revealing personal potential in professional activities, communicative dialogues with the other students and teachers. In ESP teaching an educational goal is realized through the semantic content of professionally oriented texts with social and cultural component in professional activities.

Language learning for special purposes involves teaching a foreign language for its potential use in future professional activities. Subject-integrated learning is aimed at the development of foreign language communicative competencies in the process of solving professional problems from profiling disciplines.

Language learning in contextual teaching takes place through specially modelled professional situations affecting both the subject, social and cultural context. Integrated contextual learning is significantly different from ESP learning. The students are not presented with linguistic material directly but have to use it as a solution to integrated tasks or contextual professional problems. Thus, the student's role shifts from the passive consumer to the active user of the language necessary for finding a solution to the given professional task.

The communicative component is represented in contextual and integrated learning as an intermediary guide for the implementation of subject interactive activity. Integrated and contextual training is characterized by the rejection of excessive

standardization in linguistic content, teaching aids, and sources of information. The students can have a certain educational autonomy in the selection of linguistic material for a specific problem solving, independent self-organization in the process of learning, individual selection of information sources; self-assessment of results and personal goals.

At the same time, the development of integrated and contextual approaches in foreign language teaching in universities implements elements of ESP teaching such as the presentation of lexical and grammatical material based on specialized authentic texts, resolving subject problems through the analysis and reconstruction of typical professional situations and immersion.

References:

1. Brown H., Bradford A. EMI, CLIL & CBI: differing approaches and goals. *Transformation in language education*. Tokyo, 2017. P. 328–334.
URL: https://www.researchgate.net/publication/318966462_EMI_CLIL_CBI_Differing_Approaches_and_Goals.
2. Brunfaut T. Language for specific purposes: current and future issues. *Language assessment quarterly*. 2014. Vol. 11, no. 2. P. 216–225.
URL: <https://doi.org/10.1080/15434303.2014.902060>.
3. Corino E., Onesti C. Data-Driven learning: A scaffolding methodology for CLIL and LSP teaching and learning. *Frontiers in education*. 2019. Vol. 4.
URL: <https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00007>.
4. Howatt A. P. R., Smith R. The history of teaching English as a foreign language, from a British and European perspective. *Language & history*. 2014. Vol. 57, no. 1. P. 75–95.
URL: <https://doi.org/10.1179/1759753614z.00000000028>.
5. Lu C., Li W. Teaching language and content in multicultural and multilingual classrooms: CLIL and EMI approaches. *Journal of multilingual and multicultural development*. 2021. P. 1–2.
URL: <https://doi.org/10.1080/01434632.2021.1993547>.

6. Roy D., Kudry P., Naya K. Analyzing the communicative efficacy of a soft CLIL focused project-based language learning EFL course on smart homes. *SHS web of conferences*. 2020. Vol. 77. P. 02002. URL: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20207702002>.

7. Tarnopolsky O. Principled pragmatism, or well-grounded eclecticism: a new paradigm in teaching English as a foreign language at Ukrainian tertiary schools?. *Advanced education*. 2018. Vol. 5, no. 10. P. 5–11. URL: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.133270>.

**Галдецька
Ірина Григорівна,**
професор кафедри мовної
підготовки Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
доцент

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННОЇ СФЕРИ

У контексті трансформацій, що супроводжують глобалізаційні процеси, правоохоронна діяльність дедалі більше вимагає від фахівців здатності діяти у багатомовному та мультикультурному середовищі. Спільні операції Європолу, Інтерполу, участь у миротворчих місіях, транснаціональні розслідування, імплементація міжнародних стандартів – усе це перетворює володіння іноземними мовами, зокрема юридичною термінологією, на один із базових елементів професійної компетентності. З урахуванням цього зростає актуальність розробки та впровадження ефективних моделей навчання юридичної мови для співробітників

правоохоронних органів, що враховують як лінгвістичні, так і правові особливості термінологічної системи.

Юридична термінологія становить структурований набір понять, що формуються в межах конкретної правової системи. Вона є надзвичайно точним інструментом комунікації, адже кожне відхилення від змісту терміна може спричинити юридичні помилки, які мають серйозні наслідки. Саме тому вивчення термінів потребує не тільки запам'ятовування словникових відповідників, але й глибокого занурення у зміст понять, їхню функціональну роль, семантичну специфіку та правовий контекст використання. Наприклад, такі терміни як *indictment*, *common law*, *habeas corpus*, *plea agreement* мають вузькоспеціалізоване значення і прямо пов'язані з відповідними юридичними процедурами, відмінними від української практики.

Особливу складність становить розуміння системних розбіжностей між правовими традиціями. Українське право ґрунтується на континентальній системі, яка характеризується кодифікацією норм і провідною роллю закону.

У той час як англо-американське право базується на прецеденті та практиці судів. Це означає, що аналогічні за звучанням терміни можуть мати відмінний правовий зміст. Навчання юридичної мови у такому випадку має включати елементи **порівняльного правознавства**, що дозволяє усвідомити функціонування терміносистем у контексті різних правових моделей.

Суттєвим є також те, що сучасний юридичний дискурс характеризується високим ступенем формалізованості, стандартизації мовних конструкцій та наявністю специфічних синтаксичних структур. Типовим є вживання пасивного стану, довгих складнопідрядних речень, латинських вставок, термінологічних кліше. Для правоохоронців, які не мають філологічної підготовки, засвоєння такої мови становить серйозну складність, що потребує спеціалізованих освітніх методик.

З огляду на ці виклики, сучасні методологічні підходи передбачають низку стратегій, що підвищують ефективність мовної підготовки. Одним із провідних є **контекстуально-комунікативний підхід**, який ґрунтується на включенні студентів у симульовані або реальні комунікативні ситуації. Це можуть бути аналіз і переклад судових рішень, обговорення реальних кейсів, написання та редагування юридичних документів (протоколів, скарг, клопотань), інтерв'ювання свідків або учасників процесу. Таким чином, відбувається не лише засвоєння термінології, але й розвиток професійного мислення та навичок аналітичної роботи з текстом.

Доцільним є також впровадження **методу кейс-стаді** (case study), що дозволяє моделювати юридичні ситуації, у межах яких студенти застосовують здобуті знання для аналізу проблеми, формулювання правової позиції, аргументації рішень. Поєднання лінгвістичної та юридичної проблематики у межах одного кейсу забезпечує ефективне міждисциплінарне навчання.

У сучасній практиці дедалі ширше застосовуються **інструменти цифрової педагогіки**. Наприклад, віртуальні симулятори судових засідань дозволяють відтворити ситуацію реального процесу: розгляд доказів, допит свідків, винесення вироку. Застосування мультимедійного контенту, автоматизованих глосаріїв, онлайн-платформ на кшталт *Legal English UK*, *TransLegal*, *Lawline* або інтерактивних мобільних додатків дозволяє гнучко структурувати навчальний процес та адаптувати його до рівня підготовки студента.

Необхідно зазначити, що ефективність навчання юридичної термінології значною мірою залежить від мотиваційного чинника. Правоохоронці мають розуміти, що мовна компетентність напряду впливає на якість виконання професійних завдань, рівень правової обізнаності, можливість кар'єрного зростання.

Тому важливим є застосування **андрагогічного підходу**, що враховує потреби дорослих слухачів — практичну спрямованість, гнучкий графік, самостійне опрацювання матеріалів, надання зворотного зв'язку, урахування попереднього досвіду.

Водночас навчання юридичної термінології не може бути ізольованим від розвитку **міжкультурної компетентності**. У багатьох випадках комунікація з іноземними партнерами передбачає розуміння не лише мови, але й культурних кодів, юридичної етики, комунікативної поведінки.

Вивчення міжкультурних аспектів комунікації, знайомство з правовими традиціями інших країн, аналіз типових культурних бар'єрів у спілкуванні — усе це є частиною сучасного мовного навчання.

Завданням на найближче майбутнє є розробка **інтегрованих навчальних програм**, які поєднують вивчення юридичної мови з підготовкою до практичної діяльності. Такі програми мають базуватись на компетентнісному підході, мати модульну структуру, включати цифрові ресурси, сертифікацію, адаптацію під рівень підготовки та спеціалізацію слухачів.

Перспективним напрямом є також розробка національних стандартів мовної підготовки для співробітників силових структур з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема рекомендацій CEFR, TAIEХ, CEPOL.

Таким чином, навчання юридичної термінології в умовах глобалізації постає як складний, багатовекторний процес, що потребує поєднання мовної, правової та цифрової компетентностей. Ефективність такого навчання залежить від здатності освітньої системи оперативно реагувати на виклики часу, впроваджувати інновації, забезпечувати тісний зв'язок між теорією і практикою.

Успішна підготовка правоохоронців до діяльності у міжнародному правовому просторі можлива лише за умови системної модернізації методичних підходів, підвищення

кваліфікації викладачів, використання актуального освітнього контенту та створення мотивуючого середовища для навчання.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В.М. Мовна підготовка правоохоронців як складова професійної компетентності. *Правова освіта та правознавство*. 2020. №1. С. 120-128.

2. Bowles M. Legal Terminology and Legal English. A Comparative Approach. *Journal of Legal Linguistics*. 2017. Vol. 14. № 3. P. 198-213.

3. Harris I. Exploring the role of Legal Language in International Law Enforcement Training. *International Journal of Police Science and Management*. 2021. Vol. 23, № 1. P. 44-55

Іванна ГРАДЮК,

здобувачка навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Шутенко Світлана Василівна,
завідувач кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ,
підполковник поліції

СПІВІДНОШЕННЯ СВОБОДИ СЛОВА, НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У ХХІ столітті мережа Інтернет стала головним простором для спілкування, обміну думками, інформація стала частиною не тільки національного спротиву, а мова –

інструментом впливу, захисту та опори. Сучасний світ переживає епоху інформаційних трансформацій, де доступ до інформації став визначальним фактором для розвитку суспільства та кожного окремого індивіда [3].

Поведінка спілкування в мережі Інтернет під час війни зазнає значних трансформацій, відображає соціальну та емоційну атмосферу, потребу в швидкому обміні критично важливої інформації. Особливо у військовий час зростає прагнення людей отримувати перевірену інформацію про події на фронті, офіційні заяви представників.

Ключову роль у період війни відіграють соціальні мережі, вони виконують роль як оперативного передавання повідомлень щодо безпеки рідних, змін ситуацій та потреб у допомозі. Під час війни мовна поведінка зазнає суттєвих змін: зростає емоційність, активізується використання національної лексики, сленгу, зростає вплив інформаційної агресії, застосування спроб протесту або стресу.

Інтернет-комунікація – це особлива форма взаємодії, яка користується своєю автономністю, швидкістю, публічністю та потенційністю вірусних повідомлень. З початком війни в Україні комунікація у соціальних мережах перетворилася на важливий інструмент психологічної підтримки, волонтерської діяльності та інформаційної боротьби. У таких умовах поведінка спілкування користувачів у соціальних мережах стала предметом особливої уваги як з боку суспільства, так і правових структур.

Важливе місце посідає правовий вимір поведінки. Відповідно до чинного законодавства України, інформація та публікації неправдивих інформацій про Збройні Сили України, заклики до колабораціонізму або приниження

національної гідності передбачає адміністративну та кримінальну відповідальність.

Так, чинний Кримінальний кодекс України містить низку норм в яких містяться кримінальна відповідальність:

Стаття 109. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади, караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої [2].

Стаття 111. Державна зрада. Державна зрада, карається позбавленням волі на строк від 12 до довічного [2].

Стаття 111-1. Колабораційна діяльність. Колабораційна діяльність, караються позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років [2].

Стаття 111-2. Пособництво державі-агресору. Пособництво державі-агресору караються позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої [2].

Стаття 114-2. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Такі дії караються позбавленням волі на строк від трьох до дванадцяти років [2].

Стаття 436-2. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників, частина 1: карається виправними роботами до 2 років, або пробаційним наглядом до 3 років, або позбавленням волі до 2 років, **частина 2** (виготовлення й поширення відповідних матеріалів): обмеженням волі до 5 років або позбавленням волі до 5 років з можливою конфіскацією майна, **частина 3** (якщо дії вчинено службовою особою, повторно, групою чи із використанням ЗМІ): позбавленням волі від 5 до 8 років з можливою конфіскацією майна [2].

Фактчекінг – це важливий процес перевірки фактів і тверджень на їхню точність та правдивість. Це допомагає забезпечити, що інформація, яку ми сприймаємо, є достовірною та об'єктивною. Фактчекінг може включати перевірку джерел, пошук додаткової інформації й аналіз логіки та доказів, щоб визначити правдивість твердження. [4].

Свобода слова – одна із основоположних цінностей демократичного суспільства, яка забезпечує «кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне використання своїх поглядів і переконань» [1].

Проте чинне законодавство України передбачає деякі обмеження цього права, зокрема в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, що є особливо важливим у період війни (**стаття 34 Конституції України**) [1].

В епоху цифрового розвитку комунікація здійснюється через соціальні мережі, кожне повідомлення стає публічним і впливає на інформаційний простір. Під час війни виникає потреба у переосмисленні меж свободи слова. Де закінчується право на висловлення думки і починається відповідальність за слова, які можуть нести загрозу безпеці країни чи сприяти дезінформації. Відповідно до **статті 17 Конституції України**: «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою

всього Українського народу» [1]. Ця норма підтверджує, що під час воєнного стану інформація є стратегічним ресурсом етики спілкування в інтернеті, стає не лише моральним вибором, а й фактом безпеки держави.

Етика комунікації є системою моральних норм, що регулюють відповідальність людини за зміст, форму та наслідки сказаного чи написаного. Етика комунікації передбачає:

- уникнення поширення неперевіреної інформації;
- відмова від мови ворожнечі та агресивної риторики;
- повага до гідності інших осіб;
- усвідомлення сили слів, що можуть впливати на психологічний стан людини, інформаційну безпеку та навіть бойові дії.

Свобода слова, національна безпека та етика комунікації –не суперечать один одному, а існують у взаємозалежності. Лише усвідомлене й відповідальне мовлення, в основі якого лежать як правові, так і етичні норми, може бути безпечним і конструктивним у сучасних реаліях.

Поведінка спілкування в мережі Інтернет під час війни є складним і багатограним процесом, який охоплює взаємодію між фундаментальними правами, нагальними потребами національної безпеки та етикою. Спілкування в інтернеті під час війни вимагає від кожного громадянина високого рівня відповідальності та усвідомлення наслідків своїх дій. Збереження балансу між свободою слова, національною безпекою та етикою спілкування є основним фактором для стійкості суспільства, протидії ворожій пропаганді та наближення перемоги.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> // від 28 червня 1996 р

2. Кримінальний кодекс України // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> // від 05 квітня 2001 р.

3. Градюк І. М. // Збірник українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи // Українська мова як інструмент правової комунікації в сучасній правовій системі // 31.10.2024 // ст. 215-218 // <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/35400>

4. Інтернет - безпека під час війни (Частина 2) // <https://www.softkey.ua/ua/useful/articles/internet-bezopasnost-vo-vremya-voyny-chast-2/> // від 14 травня 2024

**Губа
Назарій Олександрович,**
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх
справ
Царьова Ірина Валеріївна,
завідувач кафедри мовної
підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх
справ, доктор філологічних
наук, професор

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО НАРАТИВУ НА СПРИЙНЯТТЯ ВІЙНИ ЗА КОРДОНОМ

Сучасна війна – це не лише збройне протистояння, а й інформаційна боротьба за свідомість людей, зокрема за межами зони конфлікту. Емоційні наративи – повідомлення, що апелюють до почуттів, особистих історій та моральних оцінок – стали потужним інструментом впливу на міжнародну спільноту [1]. В умовах війни в Україні емоційні послання

активно використовуються в соціальних мережах, медіа та дипломатичних зверненнях, формуючи світову підтримку.

Емоційний нарратив визначається як комунікативна стратегія, що використовує особисті історії, візуальні образи страждань, сльози, втрати та героїзм для викликання емпатії, солідарності чи дії [4]. Згідно з теоріями фреймінгу та соціального конструктивізму, саме спосіб подачі інформації (frame) впливає на її інтерпретацію.

Після повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 році, українські урядові структури, журналісти, волонтери та прості громадяни почали активно поширювати особисті історії з фронту, фотографії зруйнованих міст, відео з евакуації дітей. Кампанії з хештегами #StandWithUkraine та #SaveMariupol апелювали до глобальної аудиторії, трансформуючи абстрактний конфлікт у конкретні людські трагедії [3].

Наприклад, звернення Президента України Володимира Зеленського до парламентів різних країн часто містили елементи емоційного апелювання: порівняння з подіями у США 9/11, Голокостом, падінням Берлінської стіни – усе це сприяло ототожненню із українським народом.

Емоційні повідомлення спричиняють: підвищену емпатію до постраждалих; політичний тиск на уряди демократичних країн із боку громадян щодо підтримки України; посилення медіа-інтересу до конфлікту.

Проте надмірна емоційність може викликати втому співпереживання (compassion fatigue), коли глядач перестає реагувати на страждання через перенасичення. Попри очевидну ефективність, емоційні нарративи можуть бути маніпулятивними або викликати поляризацію. Також є ризик «деполітизації» конфлікту, коли увага зосереджується не на причинах війни, а винятково на емоційному складнику.

Емоційний нарратив є потужним інструментом міжнародної комунікації у часи війни. Його ефективне використання дозволяє мобілізувати підтримку, впливати на зовнішню політику інших держав та формувати глобальний

образ подій. Однак такий підхід вимагає відповідальності, балансу та етичності в подачі інформації.

Список використаних джерел:

1. Bleiker, R., & Hutchison, E. (2008). Fear no more: Emotions and world politics. *Review of International Studies*, 34(S1), 115–135. <https://doi.org/10.1017/S0260210508007940>

2. Brader, T. (2006). *Campaigning for hearts and minds: How emotional appeals in political ads work*. University of Chicago Press.

3. Szostek, J. (2022). Information warfare and Russia–Ukraine conflict: Narratives, platforms and audiences. *European Journal of Communication*, 37(3), 311–328. <https://doi.org/10.1177/02673231221094255>

4. Väiliverronen, E., & Hellman, M. (2020). Emotional storytelling in social media: Narratives of authority and authenticity in crisis communication. *Nordicom Review*, 41(Special Issue 2), 65–80. <https://doi.org/10.2478/nor-2020-0036>

**Драмарецька
Лариса Борисівна,**
старший викладач кафедри
мовної підготовки
Національної академії
внутрішніх справ

ЩОДО НАВЧАННЯ УСНОГО ІНОЗЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Проблема усного мовлення в процесі навчання іноземної мови посідає ключову позицію, важливість цієї проблеми значно підвищується при навчанні іноземної мови професійного спрямування.

Говоріння є одним з найскладніших видів мовленнєвої діяльності, який забезпечує породження та передачу усного

мовлення, котре стає надважливою частиною вивчення та навчання іноземній мові. Розуміння та аналіз матеріалу і методів цього навчання допомагає викладачеві забезпечувати найкращі умови для організації навчального процесу, формування та розвитку мовленнєвої компетентності в говорінні у студентів немовних спеціальностей. Слід зауважити, що для покращення якості говоріння, його спонтанності, плавності та темпу, студентів необхідно забезпечити мовною, інформаційною і стратегічною підтримкою.

Під *Навчати іноземного мовлення* маємо на увазі навчати студентів відтворювати звуки іноземною; застосовувати правильний наголос в словах, ритміку іноземної мови; обирати відповідні слова та речення згідно оточенню, аудиторії, ситуації та проблеми; дотримуватись логічній та проблемній послідовності; відтворювати мовлення швидко та без непотрібних пауз, тобто *вільно*.

Найкращим для досягнення успішного результату такого навчання є комунікативний підхід, адже студенти навчаються мовленню через *інтерацію*. Тож, коротко кажучи, викладач має створювати таке навчання, коли студенти мають спілкування як в реальному житті, виконують значимі завдання, що сприяють застосуванню усного мовлення і побудовані на автентичному матеріалі.

До основних видів роботи, які сприяють навчанню та розвитку мовлення можна віднести наступні:

Рольова гра. Студентам пропонується певна ситуація та соціальні ролі в ній. Наприклад: "You are English tourist, you've lost your bag and go to police station and tell an officer what happened last night, and..." Такий вид роботи має певні переваги: мотивує студентів, тому що це – розвага; підвищує самовпевненість студентів, так як у грі студент виконує роль, тож не ототожнюється з персонажем.

Відтворення недостатньої інформації. Приклад роботи в парах. Кожен має часткову інформацію, і, працюючи в парі, студенти мають відтворити повну картину та знайти рішення

проблеми. Така діяльність ефективна в сенсі надання кожному можливості і необхідності розмовляти.

Співбесіда. Студентам пропонується провести співбесіду(опитування) на задані теми з різними людьми. Така практика дає можливість студентам тренуватись в навичках діалогічного мовлення в сфері професійно-орієнтованої іноземної мови, що є корисним в реальному житті, в тому числі в професійній сфері, і допомагає соціалізації студентів.

Доповідь. Студенти отримують завдання опанувати інформацію (з певного джерела чи за певною проблематикою) самостійно і підготувати доповідь для групи. Після презентації інформації в класі доповідач може поставити декілька питань до аудиторії з приводу почутого; кожен зі слухачів може поставити питання до доповідача, чи доповнити інформацію по темі.

Розповідь. Студентам можна запропонувати переказати історію, яку вони почули раніше, або створити свою власну. Розвиває творче мислення; допомагає студентам навчитись розповідати, дотримуючись формату: початок, кульмінація, завершення; описувати, характеризувати персонажі.

Завершення розповіді. Приємна діяльність для всієї групи. Наприклад, викладач починає історію і зупиняється через 4-5 речень. Кожен студент продовжує історію, маючи волю додавати персонажі, події тощо (кількість речень кожного автора визначається заздалегідь).

Дискусія. Після опрацювання мовного та ситуативного матеріалу можна запропонувати дискусію, ціллю якої може бути: дійти висновку, висловити думку щодо певної події, знайти рішення певної суперечливої проблеми. Наприклад, “People learn best when they read vs. People learn best when they travel”. Перед початком дискусії викладач: а) має визначити її ціль, щоб не перетворювати дискусію на сперечання студентів щодо неважливих деталей; б) поділити клас на групи (по бажанню учасників, або на свій розсуд); в) визначити час для

підготовки та виступу кожної групи; г) зазначити умови для визначення переможців. Студенти мають ставити питання, пояснювати думки, висловлювати підтримку/непогодження з певною думкою тощо.

Мозковий штурм. Студенти висловлюють думки на запропоновану тему в рамках визначеного часу. Такий вид роботи корисний для тренування швидкості в напрацюванні та висловлюванні думки. Завдяки тому, що такий вид роботи не містить критики виступів, це дає можливість студентам бути відкритими в своїх висловлюваннях.

Практичні поради викладачам іноземної мови при навчанні усного мовлення можна сформулювати наступним чином:

- надавайте студентам та опрацюуйте з ними лексичний матеріал, необхідний для завдань з розвитку мовлення, заздалегідь;
- надавайте максимум можливостей студентам для усного мовлення, створюючи ситуації, використовуючи автентичний матеріал і професійно-орієнтовані завдання;
- скорочуйте час свого мовлення. Подовжуйте час мовлення студентів;
- намагайтесь залучати всіх студентів до мовної діяльності на кожному занятті;
- під час виконання завдання студентами рухайтесь по аудиторії, підходячи до всіх студентів, аби кожен міг звернутися до вас по допомогу, не привертаючи увагу решти студентів;
- ставте питання, що провокують мовлення, наприклад: "What do you mean? How did you reach that conclusion?"

- не виправляйте помилки промовляння часто, це не має збивати студента з теми;
- визначайте мовні труднощі кожного студента уважно та намагайтесь допомогти їх усуненню особистісними завданнями.
- не скупіться на позитивні коментарії відповідей студентів;
- намагайтесь спілкуватись зі своїми студентами іноземною не тільки на заняттях, але, при нагоді, позааудиторно;

Навчання усному мовленню дуже важлива частина вивчення іноземної мови. Вміння вільно спілкуватись іноземною мовою – запорука успіху не тільки в навчанні, а й в професійній кар'єрі і подальшому житті. Тож викладачі іноземної мови мають приділяти увагу навчанню студентів іноземного мовлення. Запропоновані види роботи та практичні поради в їх організації зроблять студентів активнішими, а процес навчання цікавішим та ефективнішим.

Список використаних джерел:

1. Dialogue teaching. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/ nauka/article/view/12990>
2. Gordyeyeva A. Yo. How to develop oral fluency when teaching English for specific purposes. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 192–194.
3. Materials and methods in ELT. URL: https://www.academia.edu/27323221/Materials_n_Methods_in_ELT
4. Practical English Language Teaching. URL: <https://pdfcoffee.com/practical-english-language-teaching-pelt-speaking-by-bailey-kathleen-pdf-free.html>

Зубенко
Вікторія Олександрівна,
старший викладач кафедри
ділової української та іноземних
мов навчально-
наукового інституту права та
психології Національної академії
внутрішніх справ,

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Англійська мова в системі української вищої освіти сьогодні має особливе значення. Це мова, яка забезпечує міжнаціональне наукове спілкування. Проте вага англійської мови неспинно зростає і всередині України. Верховна Рада підтримала законопроект, який визначає особливий статус англійської мови в Україні. Президент ініціював законопроект, який офіційно закріплює статус англійської мови в різних сферах та має пришвидшити інтеграцію України в єдиний мовний простір Європейського Союзу. Це означає, що вивченню англійської тепер приділятиметься більше часу, причому не тільки в закладах освіти. Адже законопроект визначає окремі посади, для яких англійська стане обов'язковою, і охочим їх обіймати доведеться складати іспити. Це зокрема держслужбовці, військовослужбовці офіцерського складу, прокурори, правоохоронці, працівники митної та податкової служби, а також органів місцевого самоврядування. Але перевірка знань відбудеться через певний термін вже після скасування воєнного стану. А тому в посадовців та у всіх охочих буде час, щоб здобути необхідні знання.

У цьому контексті з метою ефективної професійної діяльності представники української поліції повинні мати досить високий рівень іншомовних комунікативних навичок,

тому проблема мовної (іншомовної) підготовки набуває надзвичайної актуальності у освітній діяльності закладів вищої освіти, які провадять підготовку правоохоронців. Крім того, важливими є і загальні комунікативні навички: вміння спілкуватися, вести діалог, толерантно доводити власну точку зору, вміти слухати і чути співбесідника тощо. Т. В. Крашеніннікова зауважує, що діяльність працівників органів внутрішніх справ належить до професій типу “людина-людина”, а тому її ефективність багато в чому залежить від рівня розвитку здібностей до пізнання поведінки інших людей, розуміння своїх переваг і недоліків у професійному спілкуванні. Так, услід за Л. Казміренко, О. Козієвською, М. Славінською дослідниця вважає, що основну роль у такому професійному спілкуванні відіграє “комунікативна компетенція”, яку розуміють як сукупність навичок та вмінь, необхідних для ефективного спілкування, а саме:

- уміння сприймати комунікативні сигнали, у тому числі й ті, які співрозмовник вважав би за краще приховати;
- вільне володіння власними вербальними й невербальними засобами соціальної поведінки;
- здатність розуміти внутрішні мотиви вчинків та логіку розвитку складних ситуацій міжособистісних взаємин [1].

До загальнопрофесійної компетентності (що інтегрує в собі різноманітні знання, уміння і навички) офіцера поліції І. Жукевич виділяє такі основні складові: конфліктологічну, комунікативну, інформаційну, соціальну, лінгвосоціокультурну, психологічну компетентності [2, с. 56].

Отже, вважаємо, що на новітньому етапі функціонування правоохоронної системи ґрунтовні навички спілкування рідною та іноземною, зокрема англійською, мовою є передумовою ефективності діяльності сучасного українського поліцейського. Незнання іноземної мови на достатньому для спілкування рівні стає додатковим комунікативним бар'єром

у професійній діяльності працівника поліції. При цьому недостатній рівень володіння навичками спілкування державною мовою також є серйозною перешкодою в успішній правоохоронній діяльності. Тому ефективна іншомовна підготовка майбутніх поліцейських є неможливою без досконалого оволодіння навичками усного і писемного мовлення рідною та іноземною мовами.

Список використаних джерел:

1. Крашеніннікова Т. В. Специфіка викладання мовних дисциплін для правоохоронців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2015 р. Вип. 42 (95). С. 161-167.

2. Жукевич І. Професійна компетентність майбутнього правоохоронця: сутність і складові. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи* : [зб. наук. праць] ; за ред. Л. Лук'янової та ін. Ніжин : Видавництво ПП Лисенка М.М., 2013. Вип. 6. С. 53–60.

Ishchenko
Tetiana Valeriivna,
Senior Teacher of the
Language Training
Department of Dnipro State
University of Internal Affairs

EXPLORING THE POTENTIAL OF AI IN TRANSFORMING THE EDUCATIONAL LANDSCAPE

Artificial intelligence is gradually integrated into all spheres of life, including education, becoming its integral component. The prospects for the use of AI in the schools of our country are extremely broad and promising. It is expected that the role of AI in

education will only grow in the near future. AI systems will become increasingly complex and intelligent, opening up new opportunities for personalizing learning, developing creative skills, and preparing students for the challenges of the modern world. Hence, the objectives of the research are to consider the benefits, hazards and perspectives of AI implementation in education.

So, what are the changes for us to come? First and foremost we face with so-called individualization of education. It means the creation the atmosphere of adaptive learning programs where each student receives his or her individual study plan, which will be automatically adjusted depending on his/her successes and difficulties. Then, personalized tools could generate the tasks which exactly match the level of knowledge and interests of each student. It will all be closely connected with interactive educational material. These materials will become more interactive and interesting thanks to the use of virtual and augmented reality.

Secondly, we definitely will face with the new roles of teachers. And it is already happening in our schools and universities. Mentor and coach come instead of a teacher. Besides a teacher has to learn new facets of his career: facilitator and designer of classroom environment, aiming to create a creative atmosphere inside the classroom and trying to combine traditional methods of teaching with innovative ones [1, c. 93-99].

Thirdly, AI is going to help both learners and teachers with homework, facilitating check-up and thus letting people to have more free time for creative work.

AI will also help to automate many routine administrative tasks, such as scheduling, journaling, etc.

Thus, we are happy with the benefits of AI but are there any hazards of it? Quite a lot of them. Let us think first of all of digital gap as a lot of pupils just do not have the equal access to modern

technologies due to various reasons. Ethical problems are also widely discussed as personal data security should be thoroughly considered. Moreover, teachers should also be prepared in a proper way as they hardly keep up with time and advances. Sometimes they need additional training in this sphere to implement AI into their work.

Results. So, what are the ways to prepare for AI future? It is not so easy to use AI technology in schools, colleges or universities as it is the primary tasks for government or city administration to reach the goals we have suggested. There are a few steps which could be followed simultaneously or sequentially. They are:

- Investment in digital technologies. Modern equipment, 5G internet and other modern technological advances should be a part of modern school.

- Teacher training. It is necessary to develop effective programs for training teachers to work with AI.

- Digital educational ecosystem creation. Collaboration with IT companies and other stakeholders is of utmost importance to create innovative educational products and services.

Thus, AI has great potential to revolutionize education. However, in order to realize this potential, it is necessary to overcome a number of challenges and make joint efforts on the part of the state, educators, parents and students.

References:

1. Nikitina, I., Ishchenko, T. The Impact of AI on Teachers: Support or Replacement?. Scientific Journal of Polonia University, 65(4), 2024. P. 93-99. <https://doi.org/10.23856/6511>

**Козубенко
Ірина Володимирівна,**
старший викладач кафедри
мовної підготовки
Національної академії
внутрішніх справ

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ В ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Реформування Національної поліції України зумовлює необхідність запровадження нових стандартів підготовки поліцейських, у тому числі в сфері іноземних мов. Іншомовний компонент програми підготовки майбутніх поліцейських відіграє важливу роль у процесі сучасної вищої професійної підготовки.

Професійна діяльність поліцейського має комунікативний характер, тому особливо важливими є: соціально-психологічна готовність до взаємодії й взаєморозуміння, певний рівень вивчення мови і конструктивна поведінка у конфліктних ситуаціях [3].

Серед сучасних ефективних підходів до навчання іноземних мов науковці акцентують увагу на комунікативному, професійно орієнтованому та інтегративному підходах, які пропонують досить широке впровадження у процес іншомовної підготовки нестандартних активних методів та форм роботи для кращого засвоєння усвідомленого матеріалу та його подальше використання у практичній діяльності [2].

Володіння комунікативними вміннями й навичками з іноземної мови передбачає наявність «комунікативної компетентності» як фундаментального поняття методики викладання мов у ЗВО, що розуміють як здатність встановлювати й ефективно підтримувати необхідні контакти

із людьми. Комунікативна компетентність є певною системою внутрішніх ресурсів ефективної взаємодії: позиції спілкування, стереотипів, ролей, установок, знань, умінь і навичок та включає здатність розуміти співрозмовника, прогнозувати наслідки різних комунікативних ситуацій [4].

Професійно орієнтований підхід у вивченні іноземної мови передбачає взаємопов'язане формування у курсантів міжкультурної й професійної компетентностей та конкретизується у таких різновидах як: інтегроване навчання предметного змісту та мови (Content Language Integrative Learning – CLIL); комбіноване/змішане навчання (blended learning); конструктивістський підхід; навчання через зміст (content-based instruction); загально-педагогічний підхід «навчання шляхом виконання» (learning by doing) [2].

Розвиток іншомовної та міжкультурної комунікативної компетенції передбачає формування навичок використання іноземної мови із метою самоосвіти та є невід'ємною частиною фахової підготовки майбутніх працівників системи МВС. Відтак іншомовна та міжкультурна комунікативна компетенції є одними із важливих складових професійної підготовки майбутніх поліцейських. Метою такої підготовки є розвиток комунікативних і соціокультурних компетентностей для ефективного виконання професійних завдань в іншомовному середовищі, особливо за участю іноземців. Одним із найважливіших завдань іншомовної підготовки майбутніх поліцейських є подолання мовного бар'єра, а процес іншомовної підготовки має бути спрямований на оволодіння, насамперед, навичками усного іноземного мовлення, які застосовуються в більшості випадків типових ситуацій професійного спілкування [4].

Досить ефективним у процесі навчання майбутніх поліцейських є професійно-орієнтований підхід до вивчення іноземної мови, реалізація якого передбачає практику інтегрованого навчання предметного змісту та мови – Content Language Integrative Learning (CLIL) [2].

Процес формування комунікативної компетенції іноземною мовою має базуватися на принципах: 1) відповідності, адекватності організаційних форм та засобів навчання змісту професійної діяльності; 2) організації активної і самостійної діяльності майбутніх поліцейських у процесі опанування ними професійними компетентностями; 3) формування прийомів розумової діяльності та опанування курсантами новими й ефективнішими способами діяльності на основі професійного матеріалу; 4) організація процесу навчання із урахуванням власного та пізнавального майбутніх поліцейських; 5) підвищення професійної мотивації та ефективного розвитку професійної спрямованості особистості майбутніх поліцейських [3].

Серед них найбільшою популярністю користуються комунікативна, проектна, інтенсивна і діяльна методики. Комунікативний, конструктивістський та когнітивно-комунікативний методи навчання іноземних широко застосовуються викладачами під час занять з іноземної мови професійного спрямування.

Комунікативний метод викладання іноземних мов спрямований на оволодіння відповідною комунікативною компетенцією майбутніх поліцейських. Тексти та вправи, що пропонуються курсантам на заняттях іноземної мови, мають дискусивний характер та спонукають їх до дискусії та висловлення думок.

Конструктивістський метод базується на орієнтації навчального процесу на дії, наближені до реалій життя. Позитивною рисою використання конструктивістського методу є можливість для майбутніх поліцейських підійти до реальних життєвих ситуацій, «пережити» їх іноземною мовою та бути готовим до спілкування іноземною мовою у подібних життєвих реаліях у майбутньому.

Використання когнітивно-комунікативної методики іншомовної підготовки майбутніх поліцейських передбачає реалізацію принципу усвідомлення під час навчання, вивчення будь-якого мовного явища має ґрунтуватися на розумінні його

наявності та вживання в мові. Використання когнітивно-комунікативних вправ дозволяє стимулювати інтерес майбутніх поліцейських до навчання, захоплювати їх увагу, розвивати їх мисленнєву активність (порівнювати, аналізувати, узагальнювати та встановлювати взаємозв'язки), що є особливо необхідним для майбутньої професійної діяльності [4].

Також активно застосовується у процесі іншомовної підготовки майбутніх поліцейських метод рольової гри, який є ефективним засобом розвитку комунікативних здатностей. Цікава сюжетно-рольова гра мотивує до навчальної діяльності курсантів та слугує дієвим засобом засвоєння практичних навичок іноземної мови. Цей інтерактивний метод допомагає подолати мовний бар'єр та дозволяє значно збільшити обсяг комунікативної практики майбутніх поліцейських.

Серед технологій, що сприяють розвитку комунікативної компетентності, слід виділити ед'ютейнмент, що сприяє формуванню культури пізнавального інтересу до іноземної мови. Застосування технології ед'ютейнмент передбачає здійснення іншомовної підготовки у ненав'язливій та цікавій формі. Серед видів технології ед'ютейнмент виокремлюють спітінг (speak + eat) та інфотейнмент (information + entertainment) [1].

Особливістю технології ед'ютейнмент є активне залучення сучасних форм розваг в систему традиційних організаційних форм навчання, позаяк в її основі лежить концепція навчання через розвагу. Але попри всі свої переваги та перспективи технологія ед'ютейнмент не може бути альтернативою академічній освіті, оскільки не забезпечує набуття фундаментальних знань або оволодіння новим фахом. Це може бути лише допоміжним варіантом і цікавим способом отримання нових знань з використанням сучасних технічних та дидактичних засобів навчання.

Розвитку комунікативної компетентності майбутніх поліцейських під час іншомовної підготовки сприяє широке використання інноваційних технологій, таких як: створення

проектів, робота із навчальними комп'ютерними програмами іноземними мовами, розробка презентацій PowerPoint, використання Інтернет-ресурсів, навчання іноземних мов у віртуальному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта, використання вебсайтів, онлайн спілкування, соціальних мереж, потокового відео, подкастів, блогів, налагодження зв'язку із носіями мови через листування, участь у текстових та голосових чатах, читання гіпертекстової фахової інформації, використання он-лайн словників).

Таким чином, подолання мовного бар'єру є важливим завданням розвитку комунікативної компетентності майбутніх поліцейських у процесі іншомовної підготовки. Процес вивчення іноземної мови має бути спрямований на оволодіння насамперед навичками усного мовлення іноземною мовою, які можна застосовувати в найбільш типових ситуаціях професійного спілкування.

Список використаних джерел:

1. Бігич О.Б. Ед'ютейнмент як технологія формування методичної компетентності викладача іноземної мови. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія «Педагогіка». 2017. № 4. С. 119–126.

2. Гайдай І.О., Ковальчук І.С., Суховецька С.В., Хорош О.В. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності студентів спеціальності «Правоохоронна діяльність» у закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 74, Т. 2, 2021. С. 124–127.

3. Козубенко І.В. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. *Юридична психологія*. 2022. № 2 (31). С. 122–129. DOI <http://doi.org/10.33270/03223102.122>.

4. Козубенко І.В. Особливості удосконалення комунікативних навичок майбутніх поліцейських у процесі вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. 2024.

Вип.69. Том. 1. С. 176-180. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69/1.34>.

5. Про Національну поліцію: Закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

**Короткова
Юлія Михайлівна,**
професор кафедри мовної
підготовки
Національної академії
внутрішніх справ, доктор
педагогічних наук, професор

УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ГРЕЦІЇ

Ефективна комунікація є основою професійної діяльності поліцейських, тому розвиток і вдосконалення їх комунікативної підготовки визнано стратегічною необхідністю під час здобуття майбутніми правоохоронцями базової освіти. Крім комунікативних умінь і навичок, великого значення набуває формування емоційного інтелекту, здатності до емпатії та етичної взаємодії працівників поліції.

З огляду на це, в Академіях поліції Греції значна увага приділяється формуванню й постійному вдосконаленню комунікативної компетентності, яка включає здатність ефективно передавати інформацію, розуміти потреби співрозмовника та будувати взаємодію. Ефективне спілкування в правоохоронній сфері тісно пов'язане з довірою громадськості та дотриманням прав людини.

Греція, яка є членом Європейського Союзу та країною, що перебуває на перехресті культур, постійно стикається з проблемами інтеграції мігрантів та забезпечення громадської безпеки. З огляду на значну кількість іммігрантів та біженців

у Греції, поліцейські повинні володіти міжкультурною компетентністю, високий рівень сформованості якої знижує ризики конфліктності під час взаємодії з представниками інших культур і підвищує ефективність правоохоронної діяльності.

Тому, окрім грецької, важливою вважається базова підготовка з англійської та інших мов, поширених серед іммігрантів. Підвищення мовної грамотності сприяє запобіганню непорозумінням і формує позитивний імідж працівників поліції.

Грецькі вчені вважають, що для поліцейських також важливим є розвиток емоційного інтелекту, що допомагає їм краще розуміти емоції інших, справлятися зі стресовими ситуаціями та знижувати рівень агресії під час взаємодії. Етичні принципи комунікації дозволяють уникати зловживання владою та зберігати гідність усіх учасників діалогу. Дослідження показують, що тренінги з емоційної компетентності суттєво покращують якість поліцейської роботи.

Задля реалізації наведених вище завдань навчальний план підготовки поліцейських в академіях поліції Греції містить такі дисципліни: «Конституційне право – права людини», «Етика – зв'язки з громадськістю», «Соціологія», «Поліція громадської безпеки», «Грецька мова – література», «Іноземна мова», «Психологія» тощо [1].

Серед сучасних методик навчання широко застосовуються інтерактивні тренінги, рольові ігри та симуляційні вправ, які довели свою ефективність у навчанні поліцейських комунікативним навичкам. Зокрема, у навчальних закладах Греції впроваджуються програми, що поєднують теоретичні знання з практикою.

Для організації дозвілля здобувачів, їхнього культурного та інтелектуального розвитку, а також для формування соціальних умінь і навичок на Факультеті підготовки офіцерів поліції організовуються творчі вечори, театральні та кіновистави, концерти, відвідування мистецьких та історичних виставок, спортивні змагання, наукові лекції як на території Факультету, так і поза його межами. Також на Факультеті діє театральний гурток. Здобувачі всіх чотирьох курсів прослуховують лекції, які розширюють їхню енциклопедичну освіту. Темами лекцій можуть бути такі: історія грецької поліції, грецька мова в роботі правоохоронця, комунікація в засобах масової інформації, соціологія тощо [2].

Таким чином, розвиток та удосконалення комунікативної й міжкультурної компетентностей, застосування інноваційних методик навчання, розвиток емоційного інтелекту та етичного підходу до спілкування, а також підтримка з боку відповідних вітчизняних і зарубіжних інституцій створюють умови для ефективної реалізації поліцейськими їхніх професійних функцій у демократичному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση. URL : <https://www.astynomia.gr/elliniki-astynomia/anthropino-dynamiko/ekpaidefsi/astynomiki-akadimia/scholi-axiomatikon-ellinikis-astynomias/theoritiki-kai-praktiki-ekpaidefsi/>
2. Μορφωτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. URL: <https://www.astynomia.gr/elliniki-astynomia/anthropino-dynamiko/ekpaidefsi/astynomiki-akadimia/scholi-axiomatikon-ellinikis-astynomias/morfotikes-kai-politistikes-drastiriotites/>

Loputko Olena Anatoliivna,
Professor of the Languages
Department
of the National Academy of
Internal Affairs, Candidate of
Pedagogical Sciences,
Associate Professor

FORMATION OF THE ENGLISH LANGUAGE'S PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE LAW ENFORCEMENT CADETS

Contemporary situation connected on one hand with the ongoing full scale war and on the other with the rapid technological progress inevitably influence the educational process. It faces specific problems in the system of Ukrainian higher education. The contradiction between demands to the English language mastering and the problems which are observed in the essence, the motivation and the organization of the educational process may be clearly outlined. These facts gain special importance when we speak about the learners of such a specific category as the cadets of Higher Educational Establishments of the Security and Defence Sector. As far as the mastering of the English language for professional purposes by the officers of the National Police of Ukraine is outlined in the legislation of Ukraine [4,7], works of the researches of different professional fields and states [1,3,6] the Security and Defence Sector included [2,5] we have a significant background to include the English language communicative competence into the structure of the professional competence of a police officer.

The target here is to define the English language professional competence of a police officer, its main structural parts, difficulties and peculiarities of achieving them at the time of the Marital law in Ukraine.

Including the legislative basis, the scientific thoughts and the theory and the practice of educational process in the higher educational establishments of the Ministry of Internal Affairs of

Ukraine we can outline the main aspects of the researched definition. In the law enforcement field we can underline the ***professional English language communicative competence of a police officer*** as an integral personally-professionally oriented formation which defines the ability and the readiness to complete practically oriented and informative-communicative tasks in a creative and competent manner. In the other words an officer must be ready to perform all the needed professional duties in the intercultural background. From this point of view, the following structural components of this competence are to be defined:

1. linguistic (mastery of general and professional vocabulary, necessary grammar, phonetic and spelling rules);
2. discursive (mastery of coherence, logical organization of the oral speech and written language);
3. conversational (on one hand the ability to speak with people without tension, at a natural pace, without long pauses, to search for language forms when receiving and transmitting professional information and ability to underline short commands necessary to quick obey by the tone and the intonation);
4. pragmatic (the ability to convey communicative content in accordance with the social context);
5. information and technological (the ability to search for foreign-language communicatively professionally significant information from various sources including international professional data bases, to use foreign-language information Internet resources in the process of professional activity productively);
6. strategic (the ability to use verbal and non-verbal professional-communicative strategies to compensate for lack of knowledge in conditions of real language communication);
7. sociocultural (knowledge of the sociocultural context in which the language is used, the ability to build professional English language's communication adequately);
8. personal and creative (the ability to increase the level of proficiency in a foreign language, the ability to self-development in the process of research, professional and creative activity).

Of course, the volume of the thesis materials does not give the possibility to discuss all the peculiarities and problematic questions of the abovementioned topic. Nevertheless, there are many constituent parts of the topic which have a great potential for further development and research. The most important of them, from the author's point of view, are in the sphere of building of a systematic and complex system of the English language's mastering with a single for all Higher Educational Establishments of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine system of testing and including this results while appointing the officers to the prestigious and command positions.

References:

1. Гончарова О. М. Структура іншомовної комунікативної компетентності фахівця у сфері туризму. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 16–18 берез. 2023 р. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 713–715.

2. Іванишин Н. (2023). Професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців цивільного захисту в країнах європейського союзу як педагогічна проблема. Інноваційна педагогіка, №65, т.1, С. 178-181.

3. Ковбатюк М.И, Шевчук В. О., & Бегека, Д. А. (2024). Іншомовна комунікативна компетентність як чинник активізації та розширення бізнес можливостей на міжнародному рівні. *Economic Synergy*, (1), 56–72. <https://doi.org/10.53920/ES-2024-1-5>

4. Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти (2019). URL.: on.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-vuniversitetah-u-dodatku-riven-v1-pdf (дата звернення: 14.12.2024)

5. Levko M., Sovhar O. (2023). Acquiring communicative competence in English for professional purposes by cadets of military higher military educational institutions. *Військова освіта*,

№ 2(48), С. 168–175. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2023-48/168-175>

6. Liu, C., Scott, K., Lim, R., Taylor, S., Calvo, R. (2016). EQClinic: A platform for learning communication skills in s in clinical consultations. Med. Educ. Online, 21, 31–49. doi: 10.3402/meo.v21.31801.

7. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України № 3760-IX від 04.06.2024. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text> (дата звернення: 24.12.2024)

Решетченко

Дар'я

Олександрівна,

здобувачка вищої освіти
навчально-наукового експертно-
криміналістичного інституту
Національної академії внутрішніх
справ

Шутенко Світлана Василівна,

завідувач кафедри мовної
підготовки Національної академії
внутрішніх справ

МОВА ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА

Професійна діяльність психолога включає в себе багато, на перший погляд, абсолютно не сумісних між собою компонентів: конструктивних, організаторських, орієнтаційних, комунікативних, інформаційних, розвивальних, мобілізаційних та дослідницьких. Усі вони утворюють єдину структуру, з якої найважливішим компонентом можна визначити саме комунікацію. Адже саме вона є ключовим елементом зв'язку між психологом та

пацієнтом. Найголовнішим засобом комунікації є мова, завдяки якій і реалізується професійна діяльність психолога.

Мова є однією з найважливіших людських характеристик, є важливою складовою психології людини, оскільки впливає на поведінку, сприйняття і розвиток індивіда. Вона є суспільним явищем, за допомогою якого люди здатні порозумітися, обмінятися думками, набути знання, організувати спільну діяльність.

Мова є системою знаків, що служить засобом людського спілкування, розумової діяльності, способом вираження самосвідомості особистості. Вона поділяється на такі види:

Дактильна мова – це мова, що відтворює слова за допомогою дактильних букв — певних конфігурацій пальців та їхніх рухів. Використовується як допоміжний мовний засіб при навчанні осіб із порушенням слуху словесному мовленню, а також у міжособистісній комунікації таких осіб, а також у спілкуванні тих, щочують, із особами із порушенням слуху. [2, с.255]

Жестова мова – спосіб міжособистісного спілкування осіб із порушенням слуху за допомогою системи жестів, що відрізняється своєрідними лексичними і граматичними закономірностями. Закономірності мови жестів обумовлені своєрідністю її основної семантичної одиниці — жесту, а також його функціональним призначенням (використанням у сфері невимушеного спілкування). [2, с.255]

Мова виконує три основні функції:

Емоційно-виразу, що сприяє більш детальній та глибокій передачі ставлення особи до інформації, яку вона повідомляє. [3, с.48]

Функцію впливу, що полягає в здатності спонукання інших людей до дій. Ця функція проявляється в наказі, проханні та вимозі, що включає зобов'язання або спонукання співрозмовника зробити певний вчинок, певну дію на прохання іншої особи. [3, с.48]

Функцію повідомлення, що є найголовнішою функцією мови, оскільки виконує її основне призначення – передачу

інформації. Ця функція найбільш повно реалізується в таких формах, як: пояснення, виклад та роз'яснення. [3, с.48-49]

Мовлення – це здатність використовувати мову для спілкування, обміну думками та інформацією у спілкуванні з іншими людьми. Мовлення вивчається не тільки психологією, але і психолінгвістикою, фізіологією, лінгвістикою, семіотикою й іншими науками.

Мовлення можна поділити на такі види:

Внутрішнє мовлення – це різні види використання мовлення (мовних значень) поза процесом реальної комунікації. Це досить складне явище, у якому думка і мова пов'язуються в нерозривний комплекс, що діє як мовний механізм мислення. Завдяки ньому словесно виражаються процеси сприйняття світу, дій і переживань особистості, формуються її установки і ставлення до світу, розвивається здатність до саморегулювання поведінки. [2, с. 256-257]

Егоцентричне мовлення – це мовлення, звернене до самого себе, що регулює і контролює практичну діяльність дитини. Воно являє собою одну з форм дитячого мовлення (Ж. Піаже) спостерігається у віці 3-5 років, а до кінця дошкільного віку (6-7 років) зникає повністю. Проявляється в тому, що діти говорять уголос ні до кого не звертаючись, зокрема задаючи питання, не одержуючи на них відповіді, і ні краплі не турбуючись про це. З повною впевненістю можна сказати, що егоцентричне мовлення – це перехідний етап від зовнішнього до внутрішнього мовлення. [2, с. 257]

Писемне мовлення – це вербальне (словесне) спілкування за допомогою письмових текстів. Буває відстроченим (лист), а також безпосереднім (обмін записками). [2, с. 257-258]

Усне мовлення – це вербальне (словесне) спілкування за допомогою мовних засобів, які сприймаються на слух. Характеризується тим, що окремі компоненти мовного повідомлення породжуються і сприймаються послідовно. [2, с. 258]

Діалогічне мовлення – це мовлення між двома або кількома співрозмовниками. [3, с.49]

Монологічне мовлення – це мовлення, коли одна особа говорить (розповідає), а інша (інші) слухають (сприймають) дану промову. [3, с.49]

Мовленнєва діяльність людини тісно пов'язана з усіма сферами людської свідомості. Історично відомо, що саме мовлення відіграє ключову роль у психічному розвитку особистості, під його впливом розвивається людська свідомість.

Роль української мови як засобу комунікації в професійній діяльності психолога є надзвичайно важливою, оскільки впливає на якість взаємодії між психологом і клієнтом, а також на ефективність терапевтичного процесу. Використання рідної мови сприяє створенню комфортної атмосфери для клієнтів, що є основою для відкритого і довірливого спілкування. Коли клієнти можуть висловлювати свої думки та почуття українською мовою, це знижує бар'єри спілкування і дозволяє їм краще зрозуміти свої переживання.

Українська мова є важливим інструментом для професійного розвитку психологів. Написання наукових статей, участь у конференціях та семінарах українською мовою дозволяє психологам ділитися своїми знаннями та досвідом з колегами. Це не лише сприяє розвитку професійної спільноти, але й допомагає підвищити обізнаність суспільства про психологічні проблеми та методи їх вирішення.

У контексті сучасних соціально-політичних змін в Україні, підтримка рідної мови стає символом національної єдності та культурної свідомості. Психологи, які активно використовують українську мову у своїй роботі, не лише

сприяють розвитку професії, але й беруть участь у формуванні позитивного іміджу психології як науки в Україні.

Не менш важливим є і той факт, що знання української мови сприяє розвитку емоційної інтелігентності психолога. Здатність слухати та розуміти клієнта на його рідній мові дозволяє краще відчувати його емоційний стан і реагувати на нього адекватно. Це підвищує рівень емпатії і допомагає встановити глибший зв'язок між психологом і клієнтом.

Отже, українська мова виконує багатогранну роль у професійній діяльності психолога. Вона не лише забезпечує ефективну комунікацію, але й сприяє культурному розумінню, професійному розвитку та формуванню ідентичності. Використання рідної мови в психології є важливим аспектом, який впливає на якість терапії та загальний добробут клієнтів. Таким чином, підтримка та розвиток української мови в цій сфері є необхідними для забезпечення високих стандартів психологічної допомоги в Україні.

Список використаних джерел:

1. Калмикова Л.О., Калмиков Г.В., Лапшина І.М., Харченко Н.В. : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Переяслав: Хмельницький педагогічний інститут, в-во “Фенікс”, 2008.
2. Шагар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007.
3. Прищак М.Д., Мацко Л.А.: Психологія частина 1: навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. Вінниця: ВНТУ, 2013. – 98 с.

Романов Ігор Ігорович,
професор кафедри мовної
підготовки Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук,
доцент

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

У контексті сучасних викликів безпеки, міжнародного співробітництва, миротворчих операцій та збройної агресії росії проти України зростає потреба у фахівцях сектору безпеки та оборони, які не лише володіють іноземною мовою, а й демонструють високий рівень міжкультурної компетентності. Ця компетентність стає критично важливою для ефективної комунікації, налагодження взаємодії з іноземними партнерами та запобігання міжкультурним конфліктам. Під міжкультурною компетентністю слід розуміти здатність ефективно і належно взаємодіяти з представниками інших культур, що включає знання культурних особливостей, комунікативну гнучкість, толерантність, емпатію та рефлексивність. У сфері безпеки це також означає вміння адаптувати комунікаційні стратегії до специфіки іншомовного середовища, з урахуванням культурного контексту поставлених завдань.

Професійна іншомовна підготовка працівників сектору безпеки та оборони традиційно орієнтується на розвиток фахової лексики, граматики, навичок читання, письма та перекладу й усної комунікації. Проте в умовах тісної співпраці із правоохоронними органами чи іншими структурами такими як НАТО, Інтерпол, військові представництва інших держав особливого значення набуває розвиток саме міжкультурної компетентності як складової цієї підготовки.

Однією з ключових проблем впровадження міжкультурної компетентності у процес фахової мовної підготовки є відсутність цілісної методики та нестача фахових кадрів, здатних інтегрувати міжкультурні аспекти у навчальні програми. Ситуація ускладнюється тим, що міжкультурна компетентність вимагає не лише знань, а й ціннісно-світоглядної готовності до прийняття «іншого» – а це компонент, який важко сформувати за допомогою лише традиційних лінгвістичних методів.

Сучасні технології відкривають нові можливості для розвитку міжкультурної компетентності. Використання цифрових платформ, симуляцій, відеоконференцій з іноземними партнерами дозволяє моделювати реальні ситуації, в яких працівники сектору безпеки можуть опинитися під час міжнародної співпраці. Це особливо важливо в умовах обмеженого доступу до реального міжкультурного досвіду у процесі навчання. Також ефективно засвоєння міжкультурної компетентності передбачає: інтернаціоналізацію змісту мовної освіти; використання автентичних матеріалів (відео, аудіо, документи); рольові ігри та сценарії міжкультурної взаємодії; аналіз конфліктних ситуацій, пов'язаних з культурними непорозуміннями.

Крім того, важливо зазначити, що міжкультурна компетентність не є сталою – вона потребує постійного оновлення. У цьому контексті важливим є принцип безперервного професійного розвитку працівників сектору безпеки та оборони, у рамках якого їм мають надаватися можливості брати участь у тренінгах, міжкультурних майстер-класах, обміні досвідом з колегами з інших країн. Саме такий підхід сприяє глибшому розумінню глобального безпекового контексту та формує професіонала нового типу — мобільного, відкритого та здатного до діалогу в багатокультурному середовищі.

Міжкультурна компетентність є однією із ключових у міжнародній співпраці, особливо в умовах сьогодення,

оскільки наші фахівці залучаються до міжнародних поліцейських та військових навчань, проведення спільних операцій, обмін досвідом між практичними працівниками різних структур сектору безпеки та оборони тощо. Працівники сектору безпеки повинні бути здатними не лише виконувати свої прямі завдання, а й адаптуватися до іншомовного середовища, іншої культури та виявляти повагу до норм та цінностей закордонних колег та партнерів.

Отже, підводячи підсумки можемо із впевненістю сказати, що міжкультурна компетентність – це не факультативний, а стратегічно необхідний елемент мовної підготовки у секторі безпеки й оборони. Її розвиток підвищує ефективність міжнародної взаємодії, сприяє збереженню миру, зменшує ризики непорозумінь та ескалації конфліктів. Саме тому вона повинна інтегруватися у всі етапи професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців безпекового сектора.

Список використаних джерел:

1. Міжкультурна компетентність фахівців у галузі міжнародних відносин як складова професійної діяльності.
URL: <http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/141588/144243>

2. Manual for developing intercultural competencies: story circles.
URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370336>

3. Комунікативні стратегії та міжкультурна компетентність у професійному навчанні англійської мови для студентів-юристів.
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/18389/18430>

Skrynyk Lina Mykolaiivna,
Senior Teacher of the
Languages Training
Department of the National
Academy of Internal Affairs

TEACHING GRAMMATICAL ASPECTS OF LANGUAGE FOR SPECIAL USE

Learning English for special use is a very complex process that involves the accumulation of lexical and grammar material by students. The grammar skills acquired by students are a set of specific operations: actions to arrange lexical units in a sentence (on the basis of rules a student constructs a sentence with a grammar phenomenon; actions on the formation or selection forms of significant words or from paradigms; actions to select auxiliary forms and particles.

The task of developing such skills arises only after students have mastered new lexical units.

Grammar skill is the ability of a speaker to choose a model that is adequate to the speech task and to design it in accordance with the norms of a given language.

So the grammar form and the speech task must be associatively linked to each other. If such a connection exists, then in the process of speaking, when a particular task arises in the mind, a necessary grammar form “pops up” in the mind.

However, our practice shows that very often students, knowing words and being able to form their grammatical forms, are unable to use them correctly in speech.

The problem lies in the fact that the connection between the grammar form and its functional side is not formed and lost.

Thus, the teacher must clearly understand how to structure and organize a lesson properly to develop students' grammar skills.

It should be noted that this type of grammar lesson is characterized by three main stages of work:

1) the stage of presentation of grammatical phenomena (introduction of new grammatical material) - presentation in oral and written speech for demonstration its communicative function;

2) familiarization with the methods of formation;

3) performing actions containing a given phenomenon according to a pattern without a rule or according to a pattern and a rule.

Summarizing all of the above, we come to the conclusion that practical proficiency in a foreign language is possible only under the condition of the correct formation of the necessary skills and abilities in students in using grammatical forms in speech; as well as with the conscious assimilation by students of the grammar material selected for work.

References:

1. Planning a grammar lesson Teaching English – British Council. URL: www.teachingenglish.org.uk › teachers ›

2. Han J. *On Approaches to English Grammar Teaching and Its Current Situation*. Open Access Library Journal. Vol.10 No.12, December 2023. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=130006>.

Скриник

Мирослава Віталіївна,

старший викладач кафедри

мовної підготовки

Національної академії

внутрішніх справ

МЕНТОРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТЯН В УМОВАХ ВИКЛИКІВ: ДОСВІД TESOL-UKRAINE MENTORSHIP PROGRAM

У сучасних умовах соціальної нестабільності, воєнних викликів і психологічної напруги викладачі потребують не лише професійного вдосконалення, але й моральної підтримки. Менторські програми у сфері освіти довели свою ефективність у багатьох країнах, проте український контекст потребує адаптації цих моделей до реалій війни. Саме тому ініціатива TESOL-Ukraine створила новий формат менторства TESOL-Ukraine Mentorship Program, що поєднує професійне навчання та психологічну підтримку.

У 2024 році в межах TESOL-Ukraine Mentorship Program була впроваджена пілотна менторська програма, метою якої стало створення підтримувального простору для викладачів англійської мови, які прагнуть досягти професійних цілей, зберігаючи натхнення, стійкість і взаємозв'язок зі спільнотою. Програма реалізовувалася у форматі пар «ментор–менті», які протягом шести місяців працювали над індивідуальними планами професійного розвитку. Організаційна модель базувалася на трьох ключових принципах: виявлення унікальних сильних сторін, надання підтримки без нав'язування готових відповідей та розвиток емпатії через діалог і співпрацю.

Кожна пара мала свободу у виборі тем і методів взаємодії, зокрема щодо адаптації навчального плану, розвитку критичного мислення, педагогічної автономії та співпраці.

Такий підхід, з одного боку, дозволив учасникам переглянути власні методики викладання, а з іншого — розширити горизонт професійних цілей і сформувати глибші міжособистісні зв'язки. Програма вирізнялася високим рівнем рефлексії: у середині сесії було проведено анкетування для аналізу динаміки менторських стосунків, а після завершення — оцінювання ефективності за шкалою корисності, викликів і готовності до участі в наступній сесії.

Програма TESOL-Ukraine базується на трьох принципах:

- Виявлення унікальних сильних сторін учасників,
- Надання підтримки замість готових рішень,
- Розвиток емпатії через діалог і рефлексію.

Організаційно програма триває 6 місяців та включає:

- попередній відбір пар ментор–менті;
- створення індивідуальних планів розвитку;
- середньотермінову оцінку прогресу;
- підсумкове опитування.

Унікальність програми полягає в добровільності участі, індивідуальному підході до цілей, та атмосфері щирої підтримки. Згідно з результатами зворотного зв'язку, більшість учасників відзначили:

- покращення навичок критичного мислення;
- підвищення здатності до педагогічної адаптації;
- бажання брати участь у наступній сесії програми вже як ментори.

Таким чином, менторство виконує не лише навчальну, а й мотиваційну та терапевтичну функцію, особливо в умовах стресових ситуацій.

За результатами пілотної реалізації програми, більшість учасників зазначили такі переваги: підвищення професійної впевненості, розширення педагогічного інструментарію,

посилення мотивації, а також бажання повернутися до програми вже в ролі ментора. Це свідчить про багатовекторний вплив менторства — не лише як засобу навчання, а і як ресурсу психологічної підтримки. Особливо актуальним є цей досвід для педагогів, що працюють в умовах кризи та нестабільності.

Досвід TESOL-Ukraine Mentorship Program є прикладом гнучкої, емпатичної та результативної моделі професійного розвитку освітян. Така модель формує середовище довіри й позитивної взаємодії, що сприяє не лише професійному зростанню окремих педагогів, а й загальному укріпленню освітньої спільноти. У перспективі програма має потенціал стати основою для побудови сталих освітніх мереж в Україні та за її межами.

Список використаних джерел:

1. Holodniuk N., Nelson D., Yankovets O., Skrynyk M., Kryvokhyzha I., Raikhel A. *From War-torn to Empowered: A TESOL-Ukraine Mentorship Journey*. PowerPoint presentation. TESOL-Ukraine Convention. May 24, 2025.
2. TESOL International Association. *Mentoring in TESOL: A Professional Development Resource*. TESOL Press, 2021.
3. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). *Teacher Support and Mentoring Framework*. Paris: UNESCO, 2020.
URL: <https://unesdoc.unesco.org/>

Сторожук Ольга Юріївна,
старший викладач кафедри
ділової української та
іноземних мов навчально-
наукового інституту права
та психології Національної
академії внутрішніх справ

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО
СПРЯМУВАННЯ:
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

Сучасний освітній процес в умовах війни супроводжується низкою психоемоційних викликів, що безпосередньо впливають на якість засвоєння знань. Це має особливе значення у вивченні іноземної мови професійного спрямування, адже цей процес вимагає не лише засвоєння лексики й граматики, а й активної участі в усному спілкуванні на професійні теми. Крім того, він вимагає стійкої уваги та здатності швидко засвоювати нову фахову інформацію в іншомовному середовищі. Психологічний стан здобувачів освіти, рівень їх мотивації, адаптація до дистанційного формату та емоційна стабільність є ключовими факторами успішності у вивченні мови.

Для майбутніх юристів та працівників правоохоронних органів іноземна мова виконує не лише комунікативну, а й функціональну роль. Ефективне засвоєння мови значною мірою залежить від умов безпечного й комфортного освітнього середовища. Особливого значення набуває розвиток комунікативних навичок, що включає вміння слухати, висловлюватися чітко та аргументовано, взаємодіяти в команді. У майбутній професійній діяльності такі вміння є необхідною умовою ефективного виконання службових

обов'язків. Саме тому поєднання психологічного супроводу з педагогічними стратегіями у вивченні іноземної мови професійного спрямування має стати пріоритетом освітнього процесу.

На основі опрацьованої літератури сформовано перелік найбільш ефективних інтерактивних засобів, які доцільно використовувати під час вивчення англійської мови професійного спрямування. Ці засоби не лише сприяють підвищенню навчальної мотивації, а й допомагають створити емоційно сприятливе освітнє середовище, орієнтоване на розвиток комунікативних навичок.

Так, інформаційний підхід використовується під час роботи з юридичними текстами, нормативними актами, глосаріями термінів, де важливими є точність перекладу й розуміння фахової термінології.

Інноваційний підхід реалізується через інтерактивні вправи, онлайн-сервіси, що стимулюють зацікавленість і сприяють зануренню в професійне мовне середовище.

Біхевіористичний підхід застосовується під час моделювання типових ситуацій професійної комунікації. Відпрацювання фраз при затриманні, перевірці документів, інструктажі або попередженні правопорушення.

Когнітивний підхід ефективний у завданнях, що потребують аналітичного мислення: порівняння систем права, складання аргументованих виступів у ролі адвоката чи слідчого, тощо.

Прагматичний підхід забезпечує наближення навчальних завдань до реальних умов. Зокрема, опрацювання ввічливих стратегій у конфліктних ситуаціях, ведення переговорів або надання пояснень у різних правових форматах.

Комунікативний підхід є основою практичної мовної підготовки правоохоронців, оскільки передбачає активне використання мови у діалогах, дебатах, ситуативних вправах, що максимально наближені до умов професійної діяльності.

Аналіз сучасних підходів до викладання іноземних мов показує, що все більшої актуальності набуває впровадження проектного навчання у закладах вищої освіти. Цей формат дозволяє активізувати пізнавальну діяльність студентів, формувати практичні навички та розвивати комунікативну компетентність у професійному контексті.

Проекти можуть реалізовуватися як у формі індивідуальної, так і групової роботи. Їх тривалість варіюється залежно від мети й змісту завдання. Ефективність підвищується за умови використання сучасних цифрових технологій (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams та інші платформи, чати та месенджери). Важливим принципом при цьому є співпраця між викладачем і студентами.

Організація проектного навчання охоплює низку педагогічних прийомів: спільне визначення цілей, право вибору форм виконання, навчальний діалог, рольові ігри, участь у підбитті підсумків. На думку С. Сисоевої, проектна діяльність сприяє розвитку самостійності, навичок самоконтролю та дослідницького мислення. За таких умов навчання – не тільки повідомлення нової інформації, а й засвоєння прийомів самостійної роботи, самоконтролю, навичок дослідницької діяльності [1, с. 26].

Виділяють такі основні вимоги до використання методу проектів:

1. Наявність значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми, яка потребує інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її розв'язання.

2. Практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів.

3. Самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність.

4. Встановлення кінцевих цілей спільних (індивідуальних) проєктів.

5. Визначення базових знань у різних галузях, необхідних для роботи над проєктом.

6. Структурування змістової частини проєкту (із зазначенням поетапних результатів).

7. Використання дослідницьких методів.

8. Результати виконаних проєктів мають бути матеріальними, тобто оформлені певним чином (відеопрезентація, альбом, мультимедійна презентація Web-сторінка тощо) [2, с.21].

Отже, ефективне вивчення іноземної мови професійного спрямування неможливе без урахування психологічного стану здобувачів освіти, їхньої мотивації та потреб у розвитку комунікативних навичок. Застосування сучасних підходів, зокрема комунікативного та проєктного навчання, створює умови для формування впевненості у мовленні, професійного мислення та самостійності. Важливо, щоб освітній процес був не лише інформативним, а й створював емоційно комфортне середовище для навчання, був відкритим до співпраці та наближеним до реальних умов майбутньої професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології. Підручник для директора. 2005. № 9-10. С. 25-31

2. Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: досвід і виклики. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 21-22 березня 2019 р. / відп. ред. І.М. Романишин; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: НАІР, 326 с.

Толмачова

Юлія Миколаївна,

здобувачка вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх
справ

Царьова Ірина Валеріївна,

завідувач кафедри мовної
підготовки Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ, доктор
філологічних наук, професор

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ДЕЗІНФОРМАЦІЯ»

Генезис терміна «дезінформація» має глибокі корені, пов'язані із початковим значенням «викривляти» або «перекручувати», що пізніше еволюціонувало до ідеї «маніпулювати». Головною метою дезінформації є створення хибного або маніпулятивного образу ситуації, події чи суб'єкта з метою вплинути на суспільну думку, поведінку або рішення.

Ефективна протидія пропаганді та дезінформації можлива лише за умови чіткого розуміння їх природи та відмінностей, а й розповсюдження та сприйняття аудиторією. Пропаганду варто вирізняти через суміжні дефініції: публічна дипломатія, дезінформація, ПСГО, інформаційна війна, зв'язки з громадськістю, стратегічні наративи та стратегічна комунікація [3, с. 79]. У суспільстві відсутній підхід до єдиної термінології в практичній площині, у законодавстві. Часто в мовленні трапляються такі визначення: «пропаганда», «дезінформація», «фейки», а також терміни українського дискурсу: «місінформація» (misinformation) та «малінформація» (malinformation). У теорії стейкхолдери розрізняють ці поняття, але це не завжди відображено в

практиці. Чітке визначення термінів допомагає краще розуміти природу загрози, оцінювати її вплив та визначати найефективніші інструменти для боротьби з нею.

Пропонуємо протидію дезінформації визначити як комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію поширення неправдивої або маніпулятивної інформації, а також на нейтралізацію її впливу на громадськість, урядові структури, політичні процеси та міжнародну спільноту.

Дезінформація – це свідомо створена інформація, спрямована на маніпуляцію, дискредитацію чи дестабілізацію, що поширюється через мас-медіа, соціальні мережі та інші платформи в різних сферах, таких як політика, економіка та соціальні рухи. Вона є загрозою інформаційній безпеці, оскільки підриває довіру до джерел інформації, формує хибні уявлення про реальність і сприяє поляризації суспільства [1, с. 95].

У сучасному світі концепція дезінформації є мультидисциплінарною. Дезінформація, по-перше, є формою комунікації, спрямованою на досягнення певних політичних, соціальних чи економічних завдань. Це підтверджує прагматична (або маніпулятивна) концепція дезінформації, яка є ключовою для дослідження її процесів.

Дезінформація – це цілеспрямоване, свідомо викривлене і часто неперсоналізоване звернення, що поширюється через засоби масової інформації або соціальні мережі для впливу на громадські настрої чи маніпулювання фактами на користь певних груп або інтересів. Дослідники часто розглядають дезінформацію з позицій теорії комунікації, семіотики, когнітивних наук, а також з прагмасемантичного, прагмалінгвістичного, стилістичного і психолінгвістичного поглядів.

З семіотичного погляду, дезінформація має свої власні семіотичні функції, такі як маніпулятивна та символічна [2]. Дослідники вивчають семантичні характеристики текстів дезінформації та зв'язок між візуальним знаком і словом, що сприяє викривленню реальності.

Успішна комунікація дезінформації вимагає адекватного сприйняття повідомлення адресатом, що ґрунтується на використанні специфічних функціональних характеристик та адаптації цільової аудиторії до мовної картини світу. Комунікація дезінформації є масовою і орієнтованою на маніпулятивний ефект. Вона часто використовує мовну гру, двозначності або викривлення фактів як ефективну комунікативну тактику для досягнення стратегічної мети [2].

Створення дезінформації – це складний процес, що базується на професійних знаннях, умінні маніпулювати фактами та створювати психологічний вплив, включаючи майстерність мовного вираження. Дезінформація впливає на свідомість та поведінку людей через маніпулятивні стратегії, що базуються на мовних і позамовних засобах комунікації. Вона створює викривлений образ реальності, формуючи хибні уявлення і впливаючи на світогляд аудиторії.

Дезінформація має низку структурних характеристик, таких як: привернення уваги, емоційний вплив, інформативність та візуальний чи аудіосупровід. Форма подання дезінформації також має значення. Дезінформаційні повідомлення, незалежно від того, подаються вони письмово чи усно, зазвичай ретельно готуються.

При створенні дезінформаційних текстів застосовуються основні стратегії:

- 1) технічно витончені повідомлення, короткої форми, емоційно насичені та маніпулятивно точні;
- 2) масові дезінформаційні тексти, прості структури, стереотипні вирази для аудиторії.

Для підвищення ефективності дезінформація часто уникає прямого опису фактів, натомість акцентуючи увагу на контекстуальних натяках, емоційних викликах і багатозначності.

Основними функціями дезінформаційного тексту є передача повідомлення і вплив на аудиторію [4, с. 806-807]. У дезінформації часто використовуються такі стилістичні засоби, як алегорія, гіпербола, іронія, метафора, метонімія,

уособлення, перифраза, синекдоха, порівняння, епітет, а також різноманітні фразеологізми.

Категорія «мовленнєвий акт» пройшла складний еволюційний шлях, перш ніж отримати статус елементарної одиниці дискурсу. Мовленнєвий акт є складним багаторівневим утворенням, що включає акт локуції – використання мовних засобів для вчинення дії, акт іллокуції – маніфестація з метою висловлювання, а також акт перлокуції – досягнення ефекту через виголошення висловлювання.

Дезінформативний текст є «прагматичним текстом», оскільки він активує певні комунікативні стратегії, спрямовані на розуміння умов адекватного вибору та використання мовних засобів з метою впливу на адресатів у процесі мовленнєвого акту. Також дезінформативний текст є мовленнєвим актом, у якому представлені адресант, адресат та об'єкт повідомлення – висловлення [4, с. 807]. Дезінформаційне висловлювання має перлокутивний ефект і спрямоване на вплив на реципієнта. Протидія дезінформації вимагає синергії зусиль державних структур, приватного сектору, міжнародної спільноти та самих громадян. Це і розвиток технологій, і підвищення обізнаності населення, і вдосконалення регуляторних механізмів. Метою є не тільки блокування дезінформації, але й створення умов, за яких її вплив буде мінімізований.

Список використаних джерел:

1. Царьова І. В. Лінгвопрагматичний аспект юридичного дискурсу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). Вип. 9: зб. наук. пр. 2017. С. 125-131.

2. Царьова І. В. Лінгвоцентричний аспект юридичного тексту. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies*. 2020. № 39. С. 97–106.

3. Шлапаченко В. М. Дезінформація як спосіб інформаційно-психологічного впливу. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2013, № 2. С. 78–86. URL :

http://nbuv.gov.ua/UJRN/iblsd_2013_2_15 (дата звернення – 15.03.2025).

4. Tsareva I. Russian-Ukrainian war (2014–2022): words that have acquired new meanings. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. 1436 p. P. 804–812.

**Юлдашева Світлана
Анатоліївна,**
професор кафедри ділової
української та іноземних
мов Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ МОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні вимагає переосмислення ролі освіти як простору національного спротиву та культурного опору. У цьому контексті мовне середовище постає потужним інструментом патріотичного виховання, адже мова не лише комунікує, а й формує, зміцнює національну свідомість та об'єднує суспільство.

Мета нашої розвідки проаналізувати особливості патріотичного виховання здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» в умовах воєнного стану, розроблення рекомендацій для підвищення ефективності навчального процесу на заняттях з дисциплін мовного циклу.

Ця проблематика зацікавила багато українських науковців, зокрема О. Акімова, І. Бех, А. Годлевську, О. Жаровську, І. Трубавіна, В. Кремня, В. Кульчицького, Н.

Опушко та інших, які присвятили свої дослідження вивченню різних аспектів українського національно-патріотичного виховання.

Патріотичне виховання є невіддільним складником національного виховання, головною метою якого є формування самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків [2].

Це виховання сприяє успадкуванню духовних і культурних надбань українського народу та досягненню високої культури взаємин. Ґрунтовне вивчення базових наук є ключовим для формування світогляду та цінностей особистості. Ці знання слугують фундаментом, на якому будується національна самосвідомість. Освітній процес має не лише давати знання, але й виховувати цінності, такі як любов до України, повага до її історії та культури, прагнення до розбудови держави. Принципами навчання в Україні є: людиноцентризм, демократизм, верховенство права, патріотизм, якість та цілість, прозорість, науковий характер, академічна доброчесність тощо [3].

Національне самоствердження — це процес усвідомлення й утвердження своєї ідентичності, цінностей і місця у світі. У цьому процесі мова відіграє вирішальну роль, адже є не лише інструментом комунікації, а й живим виявом культурної, історичної та духовної спадщини народу. Мовне середовище, як система обігу державної мови в освіті, медіа, публічному просторі, формує відчуття приналежності до нації та забезпечує її єдність.

Мовне середовище — це сукупність усіх мовних проявів, з якими стикається людина щодня: мова викладання, державна комунікація, ЗМІ, культура, побут. В умовах україномовного середовища формується потреба у володінні державною мовою, яка поступово стає звичною, повсякденною, комфортною. Для майбутніх правоохоронців воно відіграє не лише комунікативну, а й ідеологічну роль: саме через державну мову передається правова культура, морально-

етичні норми, цінності служіння. До прикладу, здобувач вищої освіти першого курсу, що спілкується виключно українською мовою в навчальному процесі, швидше адаптується до фахової термінології, усвідомлює роль права як вираження волі держави, вчиться чітко й відповідно до вимог укладати документи.

Українська мова — не лише атрибут державності, а й індикатор особистої приналежності до національного кола. Для правоохоронця це критично важливо: особа, яка ідентифікує себе з державою, її культурою та народом, має вищу мотивацію до чесної та ефективної служби.

Навчання за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» включає низку дисциплін з мовною основою: це українська мова професійного спрямування, культура професійного мовлення, культура професійного спілкування. Їхнє засвоєння в україномовному середовищі формує навички укладання рапортів, пояснювальних записок, актів, протоколів відповідно до стандартів державної служби.

Водночас професійна здатність правоохоронця розпізнавати маніпуляції, фейки, провокативну лексику залежить від рівня мовної культури. У межах мовного середовища формується критичне мислення, здатність до виваженої публічної комунікації та розпізнавання деструктивного контенту. Наприклад, поліціант, який працює на блокпосту, повинен не лише перевірити документи, а й миттєво розпізнати, чи відповідає мовлення громадянина/підозрюваного культурним та правовим нормам. Рівень мовної свідомості тут критично важливий.

Отож, формування патріотичного мовного контенту в освітньому процесі передбачає ряд ключових заходів, які не лише формують мовну компетентність, а й посилюють національну ідентичність, професійну свідомість і готовність майбутніх правоохоронців діяти відповідально та патріотично в умовах війни.

Серед них можна визначити такі:

1. Тематичні мовні тижні та дні української мови. Проведення тижня державної мови з конкурсами з риторики, диктантами, літературними вечорами, дебатами на правову тематику. День пам'яті мовознавців, письменників, героїв-захисників — як форма мовної рефлексії на події війни.

2. Патріотичні мовні конкурси та флешмоби. Конкурс професійного есе або звернення: «Я — правоохоронець української держави», «Говорю українською — служу народові України!». Флешмоб у соцмережах: відеозаписи студентів із патріотичними цитатами українською мовою, роз'ясненням прав людини під час воєнного стану.

3. Творчі майстерні з мовного патріотизму. Створення студентських буклетів, плакатів, відеороликів: «Права й обов'язки в умовах воєнного стану», «Українська мова — мова захисника!». Проведення майстер-класів із правничої комунікації, укладання документів державною мовою.

4. Зустрічі з військовими, правоохоронцями, ветеранами. Запрошення на зустрічі героїв, які демонструють використання державної мови як складника гідності та служби. Студенти формують запитання українською, складають короткі тексти-відгуки після зустрічі.

5. Інформаційно-просвітницькі кампанії. Виготовлення інфографіки, постів, відеозвернень до громадян на актуальні теми: «Мовна культура — зброя національної гідності», «Як діяти під час обстрілів — мовою закону». Участь у кампаніях підтримки ЗСУ через мовні засоби — написання листів, віршів, промов для захисників.

6. Публічні виступи й дебати. Проведення відкритих мовних дебатів: «Професійна мова як інструмент національної безпеки». Імітація брифінгів або пресконференцій для журналістів від імені студентів — курсантів у ролі офіцерів.

7. Участь у всеукраїнських патріотичних ініціативах. Приєднання до проєктів на кшталт «Єдині новини», «Мова єднає», мовних марафонів. Підготовка та проведення власного

студентського марафону «Українською — у правоохоронній службі!»»

Отже, патріотичне виховання через мовне середовище — це щоденна педагогічна дія, що формує майбутнього правоохоронця як мовного носія національної гідності. Уміння говорити українською — це не лише професійна навичка, а й вияв громадянської позиції та поваги до держави.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Н.В., Косянчук С.В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів : методичні рекомендації для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків. Київ : Фенікс, 2022. 64 с.

2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року (наказ МОН № 527 від 06.06.2022). <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0527729-22>.

Царьова Ірина Валеріївна,
завідувач кафедри мовної
підготовки Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ, доктор
філологічних наук, професор

КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ З НАСЕЛЕННЯМ: ПРОЗОРИСТЬ VS СТРАТЕГІЧНЕ ЗАМОВЧУВАННЯ

Комунікація між владою та громадянами в умовах війни має вирішальне значення для стабільності суспільства. З одного боку, прозорість забезпечує довіру та мобілізує населення до спільної дії; з іншого – надмірна відкритість

може становити загрозу для національної безпеки. Постає складне завдання – знайти баланс між інформуванням та захистом критично важливої інформації.

Стратегічні комунікації – це не лише тренд у сфері забезпечення безпеки держав, глобалізованого світу, а й виклик. Упроваджувати стратегії комунікацій, сприймати позицію іншого й відповідно координувати сумісні дії, протидіяти деструктивним впливам і виробляти позитивні сенси – усьому цьому необхідно вчитися фахівцям безпекових і державних інституцій – і керівникам, і співробітникам, які обіймають посади різних рівнів [1].

Відкрита комунікація з боку влади відіграє ключову роль у формуванні довіри до державних інституцій [2]. У воєнний час це означає своєчасне інформування населення про поточну ситуацію, рішення уряду, ризики та способи їх подолання. Прозорість дозволяє громадянам відчувати контроль над ситуацією та знижує рівень тривожності.

Стратегічне замовчування передбачає свідоме утримання інформації з міркувань національної безпеки або підтримання громадського порядку. У контексті війни це може включати замовчування про втрати, переміщення військ або інші чутливі питання. Утім, надмірне замовчування здатне породжувати чутки, недовіру та конспірологічне мислення.

Ефективна державна комунікація під час війни ґрунтується на трьох принципах: **своєчасність** – надання інформації без зайвих затримок; **чіткість** – просте та доступне формулювання повідомлень; **вибірковість** – уникнення поширення потенційно шкідливої інформації, без втрати суті.

Ці принципи були частково реалізовані в Україні під час повномасштабного вторгнення 2022 року, зокрема в діяльності Центру стратегічних комунікацій та протидії дезінформації.

Під час різноманітних заходів НАТО з питань стратегічних комунікацій наголошено на таких основних положеннях:

1) стратегічні комунікації не потрібно розглядати як догму, що має сприйматися і виконуватися слово в слово; технологію, що приховує або затуманує правду; метод деструктивного впливу на людей;

2) незмінними принципами страткому є: кероване лідерство, відповідальність, діалогічність, єдність зусиль, досвідченість, всебічність, результативність, безперервність, проактивність, достовірність, делегування повноважень, креативність [1, с. 15].

У сучасному світі традиційні та цифрові медіа є ключовими каналами поширення інформації [3]. Влада повинна враховувати швидкість обміну даними в інтернеті й адаптувати свої повідомлення до цих умов. Соціальні мережі слугують не тільки для інформування, а й для психологічної підтримки населення.

Україна – перша країна, що закріпила поняття *стратегічні комунікації* у державних документах – Воєнній доктрині України, Доктрині інформаційної безпеки України та Стратегії інформаційної безпеки України: скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави [1, с. 16].

У період війни держава змушена балансувати між прозорістю та стратегічним замовчуванням. Обидва підходи мають право на існування, але їх ефективність залежить від контексту, послідовності дій та якості комунікації. Визначальним чинником залишається рівень довіри між владою і громадянами. Її можна досягти лише за умови чесної, людяної та професійної комунікації.

Список використаних джерел:

1. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник. За заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

2. Царьова І. В. Лінгвопрагматичний аспект юридичного дискурсу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія № 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). Вип. 9: зб. наук. пр. 2017. С. 125-131.

3. Царьова І. В. Лінгвоцентричний аспект юридичного тексту. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies*. 2020. № 39. С. 97-106.

**Царьова
Катерина Олександрівна,**
учениця 9-2 класу
Дніпровського наукового
українсько-американського
ліцею Дніпровської міської
ради

Царьова Ірина Валеріївна,
завідувач кафедри мовної
підготовки Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ, доктор
філологічних наук, професор

ДЕЗІНФОРМАЦІЙНІ МЕДІАТЕКСТИ: ФЕЙКИ ЯК ЗАСОБИ ВПЛИВУ

Прагмалінгвістичний аналіз свідчить про те, що медіатекст, який дезінформує, містить пропозицію, порушує принципи кооперації, часто підтверджуючи ствердження, які не можуть бути критично оцінені через неясність, двозначність, невизначеність, узагальнення, нерелевантність, низьку інформативність. До способів передавання дезінформації та маніпуляції в повідомленнях належать:

евфемізми та слова, що імпліцитно є показом незрозумілості; інструменти епістемічної модальності, що сигналізують про ступінь упевненості/непевненості автора в пропозиції; родові поняття та узагальнені слова; виражальні засоби, розраховані на ефект драматизаційного впливу; маніпуляція цифрами та фактами; посилення на анонімне авторитетне джерело; гіперпосилання на статті схожої тематики, що підвищують тиражування. Уведені бажанням поділитися сенсаційною новиною, читачі копіюють записи до себе на сторінку в соціальній мережі, прочитавши лише заголовок. Привабливий заголовок має маніпулятивний потенціал [2], який сприяє самовідтворенню дезінформації та її проникненню в інформаційне поле, впливу на суспільну свідомість. У дезінформаційних медіатекстах повторюється узагальнена та негативно забарвлена інформація, яка відповідає очікуванням реципієнтів, що згодом впливає на судження та рішення.

На жаль, російсько-українська війна є прикладом дезінформації, яка спрямована на здобуття стратегічної переваги. З поширенням соціальних мереж та онлайн-платформ стратегії дезінформації стали одним з інструментів формування громадської думки, а фейки стали засобом впливу на формування світогляду українських громадян, що становить пряму загрозу національній безпеці держави [1, с. 54].

Природа й розуміння ознак фейку є ключовим елементом стратегій протидії дезінформації та підвищення інформаційної грамотності населення України в умовах російської агресії [4].

За тематикою фейки поділяють на:

1. Фейки, пов'язані з подіями на фронті, бойовими діями та втратами. Прокремлівські медіа з посиланням на турецьке

видання Nurseda Haber поширили вкид про те, що *в ході бойових дій українська армія втратила вбитими 157 тисяч осіб, пораненими – 257 тисяч, тоді як російська – всього 18 480*. Такі дані турецьке видання «отримало» нібито від «Моссаду». Але, як зазначили журналісти фактчекінгового проєкту «Без брехні»: «Моссад» – національна розвідка Ізраїлю, вона не рахує втрати противників на війні, де ізраїльтяни навіть не воюють. За весь час повномасштабної війни в Україні «Моссад», на відміну від розвідок США, Британії та інших країн, не робив жодних заяв щодо втрат обох сторін. До того ж, інформація про бойові втрати ЗСУ є засекреченою та не оприлюднюється.

2. Фейки, спрямовані на вплив на політичний процес, вибори, політичні рішення та лідерів. *Росіяни запускали в мережу дінфейк – відео на якому нібито Зеленський розповідає, як складно керувати країною та оголошує про капітуляцію. Влітку пропагандисти також повідомляли про нібито погіршення стану здоров'я українського президента.*

3. Фейки, пов'язані з гуманітарними кризами, гуманітарною допомогою та правами людини. *Коли росія почала атакувати енергетичну систему України, пропагандисти запустили фейк про те, що наш уряд продовжує експортувати електроенергію до Європи і саме тому відбуваються відключення світла у населення. Насправді ж, нагадаємо, Україна вже з 10 жовтня зупинила постачання електроенергії, щоб перекрити власні потреби. Або для зриву постачання військової допомоги росія поширює фейк про те, що Україна нібито перепродає західну зброю за кордон – доказів цього немає.*

4. Фейки, спрямовані на відносини з європейськими країнами, міжнародними організаціями. *Щоб нашкодити*

відносинам України та Польщі, російські пропагандисти (і офіційні особи теж) поширюють фейк про те, що «західні області України перейдуть під протекторат Польщі».

5. Фейки культурних аспектів, релігійних вподобань, ідентичності. *Наприкінці року російські пропагандисти почали розповсюджувати фейк про те, що парафіянам Української православної церкви московського патріархату нібито доведеться «перехрещуватися» в Православній церкві України.*

Отже, для успішної боротьби з пропагандою та викривленням новин необхідні скоординовані дії на рівні держав, громадянського суспільства та технологічних платформ.

Список використаних джерел:

1. Вовк С. Стратегії дезінформації Росії в Російсько-Українській війні: типологія фейків. *Регіональні студії*. 2023. С. 53–59.

2. Кутуза Н. В., Тельпіс Д. М. Дезінформація як складник ІІсО в мегадискурсі: маніпулятивний аспект (на прикладі російсько-української війни періоду повномасштабного вторгнення). *Записки з українського мовознавства*. 2023. Вип. 30. С. 282–292. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/zukm_2023_30_28 (дата звернення – 15.10.2024).

3. Маляренко В. І. Кращі практики зарубіжного досвіду боротьби з фейками та дезінформацією. *Інформація і право*. 2021. No 3 (38). С. 21–27.

4. Tsareva I. Russian-Ukrainian war (2014–2022): words that have acquired new meanings. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. 1436 p. P. 804–812.

Шемякіна

Наталія Володимирівна,

доцент кафедри ділової
української та іноземних мов
навчально-наукового
інституту права та
психології Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук,
доцент

РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ВІДКРИТІЙ ОСВІТІ

Розвиток відкритої освіти в Україні зумовлює необхідність забезпечення здобувачів вищої освіти навичками міжкультурної комунікації, які надавали б їм змогу комфортно почуватись й ефективно взаємодіяти у іншомовному середовищі. Відкрита освіта безпосередньо пов'язана із міжнародним досвідом, оскільки, по перше, інтернет-комунікація розширює можливості міжкультурної взаємодії для здобувачів вищої освіти, по друге, інтернаціоналізація вищої освіти сприяє впровадженню відкритих цифрових практик.

Міжнародна наукова діяльність, обміни в рамках програм академічної мобільності, участь у наукових проектах, стажування за кордоном - неминуче призводить до необхідності ефективного спілкування з представниками інших культур. Для успішної комунікації з представниками іншомовних країн необхідно не лише володіти іноземною мовою на високому рівні, але й приймати свого співрозмовника як носія чужої культури, який має свій духовний світ та своє світосприйняття. Іноді, володіючи однією мовою, представники різних культур не можуть правильно зрозуміти один одного, і причина полягає саме в культурних відмінностях [1, с.145].

Термін «міжкультурна комунікативна компетентність», який вперше було використано у колективній праці Ради Європи: «Розвиток і оцінка компетентності в міжкультурному спілкуванні», є спробою надати нову орієнтацію викладанню іноземних мов, зокрема його цивілізаційному аспекту [2, с.307]. Поява цього дидактичного словосполучення є частиною контексту, що спонукає нас переглянути поняття «міжкультурність», по-перше, тому що ми живемо в мультикультурних суспільствах, по-друге, тому, що глобалізаційні події можуть пролити нове світло на певні міжкультурні відносини в світі [3].

Міжкультурний підхід у європейському контексті змушує по-іншому думати про проблему Іншого: «Йдеться вже не про те, щоб визнати його іншим, гідним поваги, і збагатитися без прихованих мотивів на його відмінностях, а про те, щоб поглибити (вже очевидні) аналогії з ним шляхом усвідомлення. З метою зміцнення почуття приналежності до однієї спільноти, не роблячи її інструментом для виключення всіх тих, хто законно не ідентифікує себе з нашою культурою, і не відчужуючи наше місцеве коріння»[4, с. 144].

У міжкультурній комунікації прийнято виділяти три основні види комунікації – вербальну, невербальну та паравербальну. Міжкультурна комунікація, як відомо, передбачає знання і здатність застосовування на практиці соціокультурного комунікативного коду, тобто насамперед мову, норми і правила поведінки, психології та менталітету, характерні для даного етносу у певний проміжок часу. Вважається, що вищим рівнем компетентності у сфері міжкультурної комунікації є здатність вільно переходити у відповідний комунікативний режим (перемикання режиму). За відсутності такої компетентності (або знаючи лише мову) представники різних етносів, спілкуючись з носіями іншої культури, найчастіше оцінюють їх на основі власних національних норм, що ускладнює комунікацію між представниками різних культурних сфер.

Міжкультурна комунікативна компетентність визначається як сукупність когнітивних, афективних та поведінкових навичок, що призводять до ефективного спілкування та поведінки в міжкультурних контекстах.

Визначено вісім ключових навичок, які визначають сформовану міжкультурну компетентність, які є важливими для ефективної міжкультурної комунікації. 1. Розуміння культури інших; 2. Розуміння власної культури; 3. Емпатія; 4. Толерантність до неоднозначності; 5. Когнітивна гнучкість; 6. Можливість не оцінювати поведінку іншого задалегідь; 7. Навички вирішення проблем; 8. Навички побудови стосунків.

У різних культурах поняття норми може відрізнятися (усмішка, перебивання мовця (доповідача), кодекс поведінки студентів (вставання, коли входить викладач, вітаючи його), питання під час заняття, подарунки іноземним гостям при першому контакті тощо). Більшість моделей поведінки пов'язані із рідною культурою і застосовуються несвідомо, автоматично. Поведінка носіїв інших культур може сприйматися так само автоматично, без врахування культурних відмінностей. Міжкультурні відмінності між різними національностями створюють багато простору для професійної взаємодії, але інтерпретація багатьох культурних аспектів залежить від ясності та незалежності. Адже, головною умовою успішності міжкультурної комунікації є взаєморозуміння, повага та толерантність до культури носіїв іншої культури, їх ідеалів та цінностей.

Слід зазначити, що на формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності у закладах вищої освіти різнобічно впливають цільовий, когнітивний, мотиваційний, діяльнісний, емоційно-ціннісний аспекти, які

доцільно враховувати викладачам та авторам підручників в умовах компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов.

Впровадження відкритих освітніх ресурсів в систему вищої освіти України сприяє інтернаціоналізації наукових досліджень. Натомість, роз'єднаність та бар'єри для інновацій підсилюють одне одного у протилежному напрямку. Таким чином, навички міжкультурної комунікації є ключовими як для подальшого розвитку відкритої освіти в нашій країні.

Список використаних джерел:

1. Шемякіна Н. В. Міжкультурна комунікативна компетентність як умова та перспектива успішної міжнародної співпраці. *Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу*: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 28 берез. 2025 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2025. С.145-147.

2. Шемякіна Н. В. Роль міжкультурної комунікативної компетенції у навчанні іноземних мов. *The 18th International scientific and practical conference "Theoretical and applied aspects of the development of science"* (May 09 – 12, 2023) Bilbao, Spain. International Science Group. 2023. 517 p. С.307-309. URL:<https://isg-konf.com/theoretical-and-applied-aspects-of-the-development-of-science/>

3. Blanchet, Philippe & Coste, Daniel (dir.) *Regards critiques sur la notion d'«interculturalité»*, Paris: L'Harmattan. 2010, 196 p.

4. Galisson, Robert «Problématique de l'éducation et de la communication interculturelles en milieu scolaire européen», *Etudes de linguistique appliquée. Revue de didactologie des langues-cultures*, 1997, vol. 106, 4/6, p. 141-160.

Терещенко Яна Вікторівна,
викладач кафедри ділової
української та іноземних мов
Національної академії
внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОГО СКЛАДНИКА У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасних умовах глобалізації, міжнародного співробітництва та інтеграції України до світової правової спільноти важливим аспектом професійної підготовки фахівців у сфері правоохоронної діяльності є формування іншомовної комунікативної компетентності. Оволодіння іноземною мовою не лише розширює професійний кругозір, а й забезпечує ефективну міжкультурну взаємодію, що є необхідною умовою виконання службових обов'язків у багатьох підрозділах поліції та інших силових структур.

Особливого значення у цьому контексті набуває практичний компонент іншомовної підготовки, який передбачає активне використання мови у змодельованих або реальних професійно орієнтованих ситуаціях. Реалізація практичного компонента здійснюється через такі основні напрями:

- Комунікативно орієнтоване навчання, що включає рольові ігри, дискусії, моделювання службових діалогів тощо. Інтеграція фахової термінології до мовного середовища, що дозволяє здобувачам освіти засвоювати специфічні правничі та правоохоронні лексичні одиниці у контексті реальних ситуацій.
- Використання автентичних матеріалів – відео, аудіо, витягів із законодавства, протоколів, рапортів англійською мовою, що сприяє розвитку навичок роботи з іноземними джерелами інформації.

- Розвиток навичок письмового мовлення, зокрема складання службових записок, звітів, офіційних листів іноземною мовою.

- ІКТ-засоби навчання, зокрема інтерактивні платформи, онлайн-курси, тренажери для відпрацювання лексики та граматики у професійному контексті.

Також важливо впроваджувати міждисциплінарний підхід, коли викладання іноземної мови поєднується з вивченням правових дисциплін. Це створює умови для цілісного професійного розвитку здобувача освіти.

Вузькоспеціалізована англійська мова правничого спрямування, та правнича термінологія, професіоналізми у мовленні поліціантів – виклик для будь-якого викладача без практичного досвіду роботи у системі МВС. Абсолютної уваги та скрупульозності потребує процес добору еквівалента, а саме слову або навіть виразу у цільовій мові, який має таке ж значення, як і слово в мові оригіналу. Важливо влучно підібрати стилістичний аналог до того ж якщо це можливо, не допускати транслітерації, кальки чи модуляції. Як досягти повного збігу перекладу з метою ідентичної відповідності значенню і формі оригіналу та передати суть контексту у цільовій мові?

Приміром, не всі посади згідно зі штатним розписом працівників МВС мають прямий англійський аналог. Детально розберемо дві, на перший погляд, тотожні посади: це посада Дільничного офіцера поліції та Поліціанта офіцера громади в Україні. «Community Police Officer», «beat officer», «Community Support Officer» (PCSO), (анг.).

Дільничний офіцер поліції (ДОП) працює на певному районі або дільниці, відповідаючи за забезпечення правопорядку та безпеки на цій території. Поліціант офіцер громади (ПОГ) зосереджує свою діяльність на територіальній громаді, де живе та працює, пріоритетним для нього є саме жителі «ком'юніті» та їх потреби.

Визначимо основні відмінності та сферу діяльності цих представників сфери правопорядку: ДОП працює на дільниці, ПОГ — на територіальній громаді.

Зв'язок з громадою: ПОГ має більш тісний контакт із жителями та органом місцевого самоврядування ніж ДОП.

Напрями роботи: ДОП працює за планом, затвердженим керівником поліції, ПОГ більш самостійно та незалежно.

Підпорядкованість: ДОП повністю фінансується з державного бюджету, а ПОГ може мати додаткове фінансування від місцевої громади.

Екіпірування: ДОП не має службового автомобіля та зброї, ПОГ може мати більше можливостей, щоб забезпечити себе.

У Сполучених Штатах Америки та Великобританії не існує посади, аналогічної українському дільничному офіцерові поліції. Однак, існує декілька видів поліціантів, які виконують подібні функції на місцевому рівні, як-от окружний шериф (Sheriff). У Великобританії схожі обов'язки виконує "констебль" (англ. constable) та офіцер підтримки громади поліції Police Community Support Officer (PCSO) або Офіцери поліції безпечного середовища.

З власного досвіду зауважимо, що завдяки обізнаності у галузі права та практичному досвіду роботи, є змога доступно пояснювати англійські юридичні терміни та поняття, а також забезпечити релевантні приклади та кейси для здобувачів вищої освіти, особливо тим, які на момент навчання є працівниками поліції.

Отже, підбиваючи підсумок щодо нашої розвідки, зазначимо, що підвищення рівня правових знань англійською мовою у здобувачів вищої освіти, можливе лише за умови системного та повсякденного, професійно організованого правового виховання, що здійснюється з використанням усіх його форм, особливо за допомогою найновішої та досконало перекладеної юридичної літератури англійською мовою, у процесі постійного оновлення відповідно до змін у законодавстві.

Отож, практичний складник іншомовної підготовки майбутніх правоохоронців є важливою умовою формування конкурентоспроможного, мобільного, комунікативно активного фахівця, здатного ефективно взаємодіяти як у національному, так і в міжнародному професійному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Правознавство: Підручник / А. І. Берлач, С. С. Бичкова, Д. О. Карпенко, А. М. Колодій, А. Ю. Олійник, В. І. Осадчий. - К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. - 792 с.
2. Довідник поліцейського офіцера громади / В. М. Братковський, В. М. Висоцький, Р. Г. Гранківський, Н. І. Дідик, Д. І. Йосифович, К. М. Костовська, Л. М. Сукмановська, Ю. А. Хатнюк, О. Л. Хитра. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 240 с.

Наукове видання

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ І ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА

Матеріали
XIV міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 29 травня 2025 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції

Комп'ютерна верстка – *Мирослава СКРИНИК,*
Олена ВАСИЛЕНКО

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції

Дк № 4155 від 13.09.2011.

Підписано до друку 16.06.2025. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 3,5. Ум. друк. арк. 3,25.

Тираж 10 прим.
